

Upravitelj: Ljubljana, Puceljova ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Izredni urednik: Ljubljana, Puceljova ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljana, cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem zvezu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti Cori. Post. No. 11-3118
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Italiji in inozemstvu ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izbija vsek dan eno ponedeljsko naročnina z vključeno poštno in izdajateljsko stroškom v vrednosti 16,50.
Uredništvo: Ljubljana, Puceljova ulica št. 5. — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di propaganda italiana ad esteri: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO.

Trdovraten odpor italijansko-nemških čet

Neprestani letalski napadi proti sovražni oskrbi — Na Adriaticu potopljena sovražna podmornica — 4 nasprotniška letala sestreljena

Vrhovno poveljništvo. — Vojno poročilo št. 1199:

V Kalabriji se italijansko-nemške čete, ki trdovratno odporajo po ljudeh in sredstvih močnejšemu sovražniku obalno ozemlje, razmeščajo na novih postojankah. Letalstvo nadaljuje s svojimi napadi na sovražno oskrbo in zaposluje v trdih bojih angleško-ameriške letalske skupine, ki podpirajo sovražnikove kopne akcije.

Na Adriaticu je naša korveta pod poveljstvom ladijskega poročnika Riccardo Gladia iz Trieste potopila neko sovražno podmornico.

Letalski napadi so bili izvršeni na področju Averse, Capue, Formije, Ville Litterno in Viterba: italijanski lovci, ki so se zelo visoko spopadli s sovražnimi letali, so strmoglavili na tla dve štirimotorni in eno dvomotorno letalo, neko četrtito letalo, ki so ga zadelo baterije v Brindisiu, je padlo v bližini Copertina (Lecce).

General Ambrosio.

★

Pripomba: Razen potopitev, ki so bile zabeležene v posameznih vojnih poročilih, so odlične in sredstva kr. mornarice v prvem polletju 1943 bolj ali manj hudo poškodovale 17 sovražnih podmornic, od katerih jih je nekaj treba smatrati za potopljene.

Londonški listi poročajo zelo rezervirano

Bern, 6. septembra. V nasprotju s pričakovanjem javnosti so angleški listi zelo skromni v objavljanju poročil o vojnih operacijah v Italiji. Zdi se, kakor da se pomisljajo pripisovati dogodkom kak važnejši pomen.

Prav tako skromni so tudi komentari. »Ti mese« piše med drugim, da je strateški cilj invazije enostaven in jassen: gre za prvi neposredni stik zaveznikov oboroženih sil z evropsko trdnjavo. List opozarja, da je v svojem govoru po radiu iz Quebeca Churchill izjavil, da ta stik »ne bo edine«.

»Daily Herald« piše tako o vojaških kakor o političnih vprašanjih, ki so v zvezi z izkrcanjem. Vprašuje se, ali ne bi drugačna politika nasproti Italiji prirnila zaveznikom do akcije. »Daily Mail« predvideva »precej dolgo vojno«. »Evening Standard« sodi, da bo potek vojne v Kalabriji v veliki meri odvisen od odporne duha Italijanov. Zasedba de-

žele, katere prebivalstvo bi bilo sovražno, bi bila težka in trda stvar, kajti v takem primeru bi se vsak državljan in vsak kočček ceste lahko spremenil v trdnjavo. Namen operacij je jassen: gre za prvi neposredni napad za veznikov na veseli Osi.

»Daily Express« in »News Chronicle« pišeta, da je ključ teh operacij moč letalstva in vse bo v veliki meri odvisno od tega, ali bodo mogli zavezniški naglo vzpostaviti letalska oporišča na celinski Italiji.

»United Press« poroča, da zaveznikiškim vojnim poročevalcem še n. bilo dovoljeno, da bi se smeli podati preko Messinske ožine k četam 8. armade. (Il Piccolo.)

Polkovnik Girolamo del Giudice padel za Domovino

Rim, 5. sept. s. Pehotni polkovnik Girolamo del Giudice, ki je nedavno umrl zaradi ran, dobljenih v borbi na sicilski fronti, je bil rojen v kraju Rocca d'Aspide, pokrajina Salerno, 25. oktobra 1891. Rezervni podporočnik je postal 19. aprila 1915. leta. Udeležil se je hrabro borbi na fronti Venezije Giulie in maja in juliju tega leta te si zaslužil svečano pohvalo zaradi mirnega zadržanja in drznosti, s katero je vodil svoje odrede in večkrat odbil mnogo močnejšega sovražnika. Odlikovan je bil z vojnim križem za vojaško hrabrost in imenovan za aktivnega podporočnika po vojni zaslugi.

Leta 1916. je odšel v Macedonijo in se udeležil v oktobru in novembru številnih bojov v 64. pehotnem polku. Odlikovan je bil tedaj s srebrno kolajno za vojaško hrabrost. Vrnil se je v domovino in zopet odšel na fronto v činu kapitana. Bil je adjutant 9. brigade, nato pa 35. pehotnega polka »Bologna«. Po prvi svetovni vojni je zavzemal razne položaje pri pevnostnih in vojaških zavodih. Po napredovanju v podpolkovnika je del Giudice v juliju 1938 prišel k poveljstvu pehotne divizije Carnara, nato pa v maju 1942 k 5. pehotnemu polku Aosta kot poveljnik. Napredoval je v polkovnika julija 1942. Udeležil se je obrambe Sicilije, katero so naši vojaki branili pred premočnim sovražnikom. V hudi borbi je bil polkovnik Giudice ranjen in je kmalu nato ranam podlegel. Njegovo ime se pridružuje imenom junakov, ki so se žrtvovali za nesmrtno domovino in ki bodo večno živeli v srcih italijanskega naroda.

barake, v katerih so se nahajale sovražne čete in to navzlic silovitih protiletalskih reakcij. Barake so zgorlele. Med enim od številnih napadov na področje Reggio so bili naši letalci napadeni od velike skupine angleških lovskih letal tipa Spitfire. Spremljevalni lovci in napadalna letala so takoj reagirala in pričela silovito borbo, v kateri sta bila dva Spitfira zrušena. Prvega je zrušilo neko naše napadalno letalo, drugega pa neki naš lovec. Nadaljnja tri letala istega tipa so zrušili nemški lovci, ki so ščitili brze bombnike med akcijo proti sovražnim pomorskim enotam. Med držnim bombardiranjem nemških bojnih letal je bila neka angleška križarka hudo poškodovana.

to potovanje. Glede Roosevelta je stvar drugačna. Ta mora upoštevati kočljivi politični položaj v Ameriki in tudi predsedniške volitve, ki bodo drugo leto, preden obišče Stalina v Moskvi. Pripravljen pa bi gotovo bil, da se z njim sestane na pol pota.

Dva ameriška rušilca potopljena

Tokio, 6. sept. s. Iz vojaškega vira se doznava, da so japonska letala 3. septembra t. l. potopila v vodah južno od Salomonskega otočja dva sovražna rušilca.

Triletnica rumunskega režima

Bukarešta, 6. sept. s. Danes poteka tretje leto režima maršala Antonescu. Prestolnica je zavita v zastave in tako po ulicah kakor v trgovinah so razobešene slike kralja Mihaela in maršala Antonescu.

Davi je konduktorator naslovil na rumunski narod vznosen proglas, v katerem najprej opozarja, v kako žalostnih okoliščinah je našel Rumunijo leta 1940, nakar govori o osvobodilni borbi, ki so jo izvršile rumunske čete, in poudarja, da bo delavnost teh treh let vlade za vsako področje posebej javno obravnavana. Potem takole zaključuje: »Prepušчам dejstvom, ki bodo prikazana državi, da govore vsem tistim, ki hočejo nepristransko presojati naše napore. Dobro stanje našega gospodarstva, popoln red dela in duhovna edinost Rumunov nasproti nevarnosti, predstavljajo temelje četrtega leta, ki se danes začneja. Z vero v Boga in v naše prednike bomo kmalu vsem preizkušnjam, ki bodo še prišle, medtem pa nadaljujemo borbo za našo pravico in delo za naše pravice brez oklevanja.«

V več krajih so danes slovesno odkrili celo vrsto javnih del občega narodnega interesa, med njimi šole, cerkve in podporni središča.

VELIČASTEN POGREB BORISA III.

Žalne svečanosti v Sofiji ob ogromni udeležbi ljudstva

Sofija, 5. sept. s. Sedem dni in sedem noči so bile v vseh bolgarskih cerkvah in samostanih neprestane molitve in ljudstvo se je v množičnih udeleževalo verskih obredov. V veličastni baziliki sv. Aleksandra Nevskega so se škofje in duhovniki vrstili v molitvi pred krsto kralja Zedinitelja skupno s sofijskim meščanstvom, ki je brez prekinitve bdelo ob umrlem kralju in mu ne glede na socialne položaje izkazovalo zadnjo čast. Ves bolgarski narod se je hotel posloviti od svojega kralja. Ljudstvo je prihajalo z vseh strani v Sofijo in zlasti iz področij, ki so se vrnila nedavno k domovini. Kmetje so prihajali v narodnih nošah.

Davi v prvih jutranjih urah je bolgarski narod preplaval ceste in trge v glavnem mestu in zavzel mesta po ulicah, ki so bile določene, da bo po njih šel žalni sprevod iz bazilike sv. Aleksandra na glavni kolodvor. Med množico so padale v oči stare uniforme veteranov, uniforme mladinske organizacije »Branik«, čepice študentov, narodne noše.

Danes so obvestili uradno, da se pokopa trupla kralja Borisa III. v samostanu Rila ni hče ne bo mogel udeležiti razen oseb, ki jih je določil dnevni predsedstvo ministrskega sveta. Vlak s truplom kralja se bo ustavil na vseh kolodvorih, da bo prebivalstvo na teh

področjih moglo zadnjikrat izkazati čast ljubljemu vladarju.

Ob cestah so gorele svetilke.

V baziliki sv. Aleksandra Nevskega

Ob 8.30 so v baziliko začeli prihajati zastopniki oblasti, posebne misije, šefi diplomatskih misij s člani poslanstev, vojaški, mornariški in letalski atašeji. Prišli so ministri s predsednikom Filovom na čelu. Navzočni so bili predsednik in podpredsednik Sobraja, predsednik in podpredsednik vrhovnega sodišča, mestni župan, generali in člani civilne ter vojaške hiše Nj. Vel. kralja. Skoraj istočasno so stopili v baziliko bivši predsedniki Sobraja in bivši predsedniki ministrskega sveta. Pred baziliko in v njej je vladal vzoren red. Krafalk je stal sredi glavne ladje in okrog krste so gorele sveče na številnih st. tilnikih. Krasne vence cvetja so položili okrog krafalka zastopniki nemških oblasti v imenu Hitlerja, Göring, von Ribbentropa in drugih nemških osebnosti. Danes je prispelo v Sofijo več inozemskih vojaških misij, ki so zastopale oborožene sile svojih držav pri svečanem pogrebu. Prišli so misije Madžarske, Hrvaške in Rumunije.

Izredna veleposlaništva, inozemske misije ter posebne misije in diplomatski zbor so se postavili ob levi strani krafalka. Nj. Vis. vojvoda Bergamski je bil v sredini in ob njegovi desni so bili general Rattenscu, šef rumunske misije, Eksc. dr. Geiza Fritz, šef slovaške misije, Eksc. de Reuterward, šef švicarske misije, Eksc. Hasan Saka, šef turške misije. Na levi vojvode Bergamskega so bili polkovni general Luigi Csatay, šef madžarske misije, markiz Korgariou, šef francoske misije, general Vilko Begić, šef hrvaške misije, veliki admiral Raeder, šef nemške misije. Za šefi misij so stali člani spremstva in člani posebnih misij. Na desni od krafalka so zavzeli svoja mesta člani civilne in vojaške hiše Nj. Vel. kralja, za njimi pa častno spremstvo kraljevih princ. Člani diplomatskega zbora, med njimi minister Italije Mamelli, so bili ob levi strani krafalka, na desni pa je zavzel svoje mesto predsednik ministrskega sveta Filov z vsemi ministri.

Prihod kraljice Ivane

Ob 9.15 je kraljica Ivana zapustila kraljevo palačo in se podala v baziliko. Kraljico so spremljali princ Ciril, princesa Evdoksija, princesa Nadežda in sestra princesa Mafalda Hesenska. Množica, ki je spoznala dvorne avtomobile, se je priklonila, ko so šli mimo. Ko je kraljica zavzela mesto desno od krafalka, obkrožena s člani kraljeve družine s princem Cirilom in princeso Mafaldo ob desni, se je pričel verski obred. Nj. Vel. kralj Simeon ni bil navzoč in tudi ne princesa Marija Luiza.

Škofje so v svečanih ornatih ob asistenci diakonov intonirali molitve za mrtve. Obred je bil dolg in svečan in vsi so mu sledili z globoko ganjenostjo. Ob 10.15 je bil verski obred končan. Metropolit je kot predsednik sv. sinoda spregovoril pogrebni govor. Na obrazih vseh se je videla globoka ganjenost.

Po govoru so krsto kralja Borisa odnesli vojni minister, notranji minister, podpredsednik sobranja, predsednik vrhovnega kasacijskega sodišča, štirje poslanci in dva generala iz cerkve in jo položili na topovsko lafeto. Na trgu pred baziliko je vojaška divizija izkazala časti. Vojaki so prezentirali orožje in vojaške godbe so zaigrale bolgarsko narodno himno.

Mogočen žalni sprevod

Pred baziliko se je otvoril sprevod in se začel pomikati proti trgu carja Osvoboditelja. Na čelu je bil prefekt policije na konju s stotnijo orožnikov in 8 trobentač na konjih. Za njimi je jahal poveljnik garnizije s svojim štabom in pripornikom. Sledila je fanfara gardnega polka. Močno so vse ganile neštivilne zastave z žalnimi traki. Praporščaki so počasi korakali. Zastave je spremljal odred garde Nj. Vel. kralja. Dolgi sprevod oficirjev je sledil odred. Nosili so vence kraljeve družine in šefov inozemskih glavnih stanov, ministrskega sveta Sobraja in vojske. Med venci so bili opaženi zlasti venci Nj. Vel. kralja in Cesarja, Kraljice in Cesarice, princeza Pijemontskega, princeze Marije, podsednika ministrskega sveta maršala Badoglija, Vencem so sledili služabniki Nj. Vel. kralja Borisa III. in dvorni funkcionarji.

Sprevod je prišel že do trga Carja Osvoboditelja pri kraljevi palači, ko se je od bazilike pomaknila topovska lafeta, katero je peljalo šest vrancev. Pred lafeto s krsto kralja Zedinitelja je duhovščina nosila velik križ, za njo pa so korakali kraljevi priporniki. Množica je gledala sprevod za kordoni vojakov, na kar je pokleknila. Mnogi so jokali in ženske so molile. Cesta je bila posuta s cvetjem, ženske in otroci so metali cvetje na krsto nad vse ljubljene kralja. Mnogi vojaki niso več obvladovali svoje ganjenosti in so tudi jokali.

Okrog lafeto so nosili trakove predsednika vlade Filov, šef kabineta Nj. Vel. kralja, podpredsednika akademije znanosti in sofijski župan. Za njimi je šla v žalni obleki kraljica Ivana, katero je spremljal princ Ciril. Množica ju je takoj opazila in vsi pogledi so se obrnili proti vzvišeni kraljici. Nj. Vel. kralja je šla počasi s sklonjeno glavo. Bila je izredno blede, Nepremično je gledala v krsto svojega vzvišenega moža. Množica je pobožno pokleknila, ko je šla mimo. Svečano je odnevala Beethovnova pogrebna koračnica. Dokaz žalovanja množice so nepopisni.

Nadaljevanje na 2. strani

Nezmanjšana sila bojov na vzhodni fronti

Sovjeti so izgubili 166 letal, Angleži pa pri napadu na nemška mesta 37 bombnikov

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 6. sept. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Močni sovjetski napadi v Doneški kotlini, na področju pri Harkovu in jugozapadno od Vjazme, so trajali tudi včeraj ves dan z nezmanjšano silo dalje. Letalstvo je učinkovito in brez prestopa podpiralo kopno vojsko v hudih obrambnih borbah. V času od 2. do 5. septembra je sovražnik izgubil 166 letal.

Na kalabrijskem polotoku izkrcane angleške čete napredujejo proti šibkim nemško-italijanskim zaščitnim silam samo obotavljaje. Samo na nekaterih krajih je prišlo do bojov.

Pretekle noč so močni angleški oddelki bombnikov napadli področje mest Mannheim in Ludwigshafena. Prebivalstvo je

imelo izgube. V nekaterih mestnih okrajih so nastala znatna razdejanja, predvsem zaradi pozneje nastalih požarov. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili, kolikor je dozajal ugotovljeno, 37 napadajočih bombnikov.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 6. sept. s. Vojno poročilo finskega poveljništva se glasi:

V zadnjih 24 urah ni bilo zabeleženih ničesar pomembnega na kopnih bojiščih. Južno zapadno od polotoka Koivisto v Finskem zalivu so finski lovci in finsko protiletalsko topništvo sestrelili dva lovca in eno sovjetsko bojno letalo za operacije na kopnem. Finsko protiletalsko topništvo je uspešno odbilo ponovne poskuse številnih sovjetskih bombnikov, da bi prileteli nad Helsinke.

Sovjeti so v enem dnevu izgubili 387 tankov

Nemški uspehi v orjaški obrabijsvalni bitki

Berlin, 5. sept. s. Številke izgub, ki so jih nemške čete in nemško letalstvo včeraj zadale Sovjetom, piše mednarodna obveščevalna agencija, že same govore o vedno novih obrambnih uspehih, ki jih Nemci dosegajo v gigantski obrabi vojni na vzhodni fronti. Razne edine nemške vojske so samo v srednjem odseku včeraj učile 349 sovražnih tankov, letalstvo pa je zažgalo ali izločilo iz borbe nadaljnjih 38 sovražnih oklopnih vozil. Sovjeti so včeraj izgubili torej v celoti 387 oklopnih vozil in bo sovražnik moral nujno občutiti to izgubo, ker podpira svojo ofenzivo predvsem z vredno uporabo oklopnih sredstev.

Mnogi znaki kažejo, da so sovražne rezerve že zelo omejene in da peklinski ritem sedanje bitke spravlja v resne težkočve Sovjete. Pred dvema dneva je bila n. pr. zapadno od Harkova obkoljena in nato unčena sovražna oklopna skupina 22 tankov. Od sovražnih oklopnih sredstev jih je bilo 17 hudo, če ne uničujoče zadetih in so ti udarci izvirali iz prejšnjih spopadov. To dokazuje, da sovražnik z naglico popravlja svoje tanke in z njim, izpolnjuje strahotne prizanine, ki nastajajo v borbi. V svrhu predstave delovanja letalstva v gigantski bitki poroča mednarodna obveščevalna agencija, da so nemška letala z metodinimi napadi v zadnjih tednih uničila 300 topov in 1.500 sovjetskih motornih vozil v prvi in drugi sovjetski črti.

Glede borb, ki so bile včeraj na vzhodni fronti, poroča ista agencija nadalje: V južnem odseku so nemške čete nadaljevale svoja kretanja v svrhu skrajšanja fronte. Sovražnik ni uspel navzlic siloviti uporabi ogromnih oklopnih sredstev, da bi motil te operacije in ni mogel niti obvladati postrojitve nemških zaščitnih črt. Izredno hude izgube so bile zadane sovražniku na tem področju, kakor tudi ob srednjem Doncu. Zapadno od Harkova je sovjetskim oklopnim silam uspelo vdreti v nemške črte, toda s protinapadi je bil sovražnik prisiljen, da se je umaknil. Zapadno od Orla so baterije nemških čet vržile in tako učinkovito odvrnile napad sovražnih oklopnih sil, da je bilo samo v nekem zelo ozkem delu tega odseka zločenih iz borbe 78 sovražnih tankov. Tudi ob progi iz Smolenska v Moskvo so se sovražni ofenzivni sunki izjalovili z zelo hudimi izgubami na nasprotni ka.

V Parizu 100 mrtvih in 300 ranjenih

Pariz, 5. sept. s. Število žrtv anglo-ameriškega letalskega napada na Pariz se je dvignilo na 100 mrtvih in 300 ranjenih. Prizadeti so bili okraj Montparnasse. Javel in Point du Jour, kjer so bila številna poslopja popolnoma uničena, med njimi centralna lekarna francoskega rdečega križa, v kateri je bilo ubito vse osebje. Pri Saint Cloudu je padla bomba na cerkev sv. Marte in porušila streho.

Razen Pariza so bila bombardirana tudi številna naselja v departmanih Seine in Oise, kakor tudi nekateri kraji v departmanu Aube. Povsod je bilo mnogo mrtvih in ranjenih žrtv med civilnim prebivalstvom.

Nemški lovci so med napadom na francosko glavno mesto sestrelili 18 angloameriških letal.

Američani ubijajo francoske delavce

Pariz, 5. sept. s. Ameriška letala so bombardirala na področju Bethuna delavsko naselje Mazingerbe. Bilo je 25 smrtnih žrtv in 50 ranjenih med francoskimi delavci. Naselje je bilo skoraj popolnoma porušeno.

Izjalovljen poskus angleških izkrcavalnih edinic

Berlin, 5. sept. s. Po vesteh mednarodne obveščevalne agencije so edine angleške mornarice skušale izvesti v noči na 4. septembra udar proti otoku Quassat nasproti skrajne točke Britanije. Nemška mornarica je sovražne edinece takoj izsledila in prestrela. Angleške izkrcavalne sile so se morale umakniti ob zaščiti umetne megle.

Enotna fronta Osi in Japonske

Tokio, 5. sept. s. Na današnji konferenci je zastopnik vlade izjavil, da je Os v štirih letih vojne v Evropi korakala proti zmagi in da obstoja zdaj z intervencijo Japonske enotna fronta. Po orisu položaja v Evropi, kjer Os drži strateške točke, in položaja v vzhodni Afriki, je zastopnik izjavil, da dela čas za trojni pakt. Evropska in azijska fronta sta mogočno trdni, kar vzemirja sovražnika, ki misli, da ima iniciativo, vendar ne ve, kako bi jo z uspehom izrabil.

Imenovanja prefektov

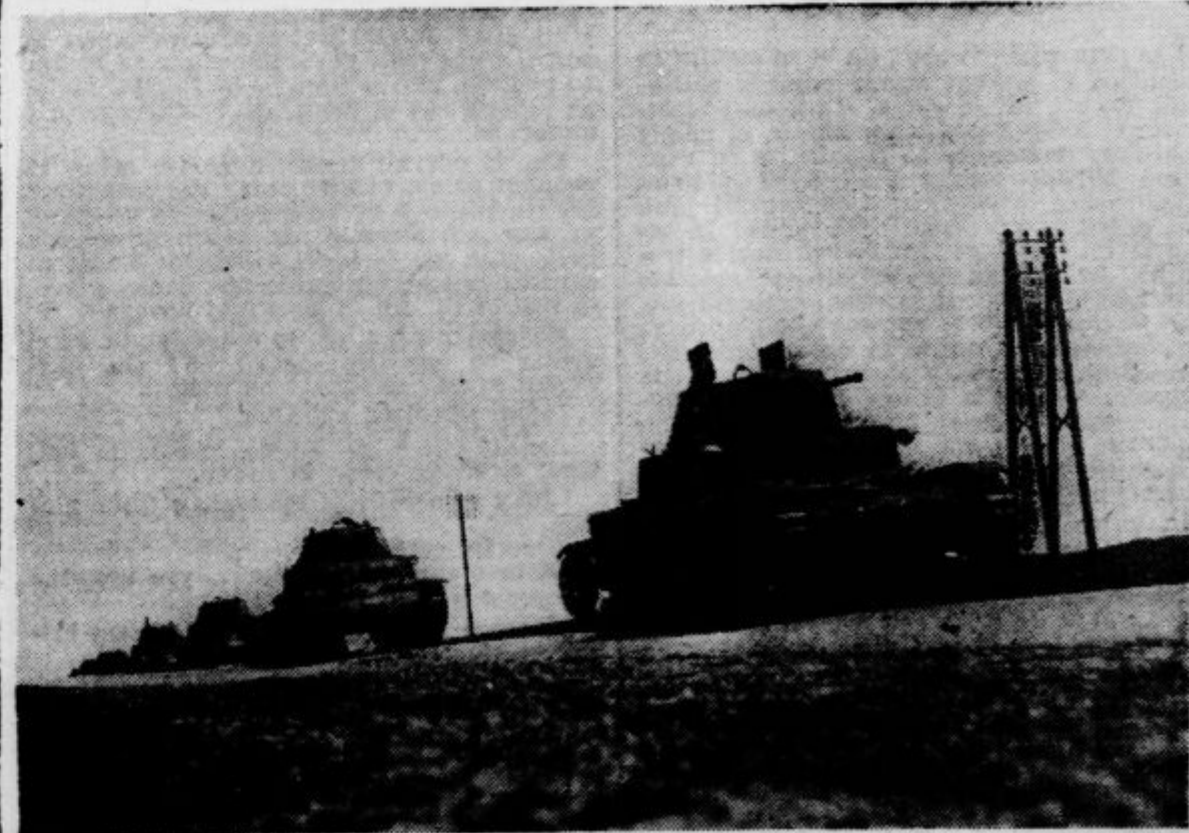
Rim, 5. sept. s. S Kr. dekretom je bil postavljen na razpoložanje iz zdravstvenih razlogov minister dr. Umberto Petragagnani. Premeseni so prefekti: dr. Luigi Sigmorelli iz Aoste v Sondrio, dr. Ottavio Gabbetti, prefekt na razpoložanju, v Aosto, dr. Luigi Gardini iz Sondria v Reggio Emilia, dr. Aldo Cavani iz Chietia v Bergamo, dr. Luigi Giannitrapani iz Bergama v Chieti, dr. Renata Vittavini iz Reggio Emilia v Lecce, dr. Enrico Avallie iz Savone v Vercelli, Podprefekt dr. Dependente Meda je imenovan za prefekta v Savoni.

Poklonitvena spomenica vojnih odlikovancev

Rim, 6. sept. s. Odlikovanec z zlato kolajno in vojni pohabljenec general Achille Martelli, komisar Zavoda modrega traku, je predložil Nj. Eksc. maršalu Badogliu, šefu vlade, poklonitveno spomenico, ki so jo podpisali tudi vsi podkomisar Gazzoni Umberto, ponovni vojni odlikovanec, in posvečevalni odbor, sestavljen iz ponovnih odlikovancev Benedettija Achilleja in Cac. etalupija Pietra, odlikovanca z zlato medaljo Ciamare Antonia in odlikovancev Corellija Corrada in Folia Alberta, Eksc. lenca maršal se je zahvalil za lepo poklonitev.

Anglosakega sestanka s Stalinom še ne bo

Lizbona, 5. sept. s. Iz Londona poročajo, da bo sestanek treh po informacijah lista »Daily Mail« ostal le želja Angležev in Američanov. Možen pa bi bil, po mnenju tega lista, nov Churchillov obisk v Moskvi, da bi se pripravil teren za politično in vojaško konferenco med zavezniki ter za morebitni kasnejši sestanek med Rooseveltom, Churchillom in Stalinom. Verjetno je, pravi list, da bo moral Churchill na to potovanje zaradi nadaljnjih težkoč, ki so nastale v pripravljanju sestanka med tremi znanjimi ministri. List pravi nadalje, da je Moskva edini kraj, kjer je mogoč sestanek s Stalinom, in da je Churchill pripravljen za

Italijanski tanki na poboda

Pogreb kralja Borisa

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za kraljico so počasi stopali Nj. Vis. princa Evdokija, vojvoda in vojvodinja Württenberška in princesa Mafalda. Sledila so jin. izredna veleposlanstva člani m'n strškega sveta, diplomatskega zbora, člani veleposlaništev, člani civilne in vojaške hiše in zastopniki ostalih oblasti.

Slovo pred kolodvorom

Na trgu Aleksandra I. se je spreved ustavil pred spomenikom carja Osvoboditelja in duhovščina je zmolila kratko molitev. Potem se je spreved počasi premaknil naprej ob zvokih žahn koranic. Pred narodno banko in na trgu katedralne sv. Nedelje je duhovščina zopet zapela molitve. Na križišču ceste kraljice Marije Luize in ceste Hrsta Botova se je spreved ustavil. Nj. Vel. kraljica, princ Ciril ter princ in princese kraljeve družine so ostali za kredo, nakar se je pričel defile sčjskih garnizijskih čet. Strije generali so imeli častno stražo ob krst. Med četami se je opazila stotinja sardinskih grenadirjev, ki je odlično defilirala pod poveljninstvom nekega kapitana. Defilirala so tudi zastopstva nemških čet. Vsi vojaki so imeli črn trak na rokavu. Mnogiča je prsotvala defileju.

Po defileju je skupina bolgarskih generalov dvignila krsto z lafete, jo na ramah prenesla na kolodvor ter jo postavila v poseben vagon. duhovščina pa je zopet pričela moliti. Godbe so intenzivno bolgarsko narodno himno. Mnogiča pred kolodvorom je pokleknila in molila. Mnogi so jokali v vlak, ki je odpeljal smrtno ostanke kralja Borisa v rliški samostan, so stopili kraljica Ivana, princ Ciril in ostali člani kraljeve družine, predsednik ministrskega sveta in nekaj drugih odličnikov. Duhovščina je izmolila poslednjo molitev in vlak se je pričel premikati. Bobnarji so udarili po bobnih in godbe so zaigrale narodno himno. Sreče v mestu so zatulile.

Veliki kralj, ki je dal veliki bolgarski domovini neodvisnost in veličino, bo počival v rliškem samostanu. Pokopan bo desno od oltarja sv. Ivana Rilskega po zadnji blagoslovitvi s svetim oltar. Počival bo poleg oltarja, kjer je tolikokrat molil za svoj in svetega naroda blagor, za blagor naroda, katerega je toliko ljubil in za katerega je umrl po tolikih letih truda in napa.

Pogreb v Rili

Sofija, 5. sept. s. Ko je vlak s krsto kralja Borisa odpeljal iz Sofije, je pričel padati dež. V vlak je vstopil kraljico in princem tudi vojvoda Bergamski. Na postajah v Gomranjani, Avladiji, Merniku, Bekanovu, Radomiru, Dolnjem Rakovu in Dupnici se je prebivalstvo z vsega področja zbralo ob železniški progi, da izkaže zadnjo čast kralju. Ko je vlak vozil mimo, je množica v molitvi pokleknila. V Koskerinovo je vlak pripeljal ob 13.30. Krsto je skupina oficirjev prenesla v avtomobil, ki je krenil nato proti samostanu Rili, sledili pa so številni avtomobili, v katerih so bili kraljica Ivana, princ Ciril, vojvoda Bergamski, ostali člani kraljeve družine ter politične in vojaške osebnosti. Ob 19.30 so vozila prispela do samostana.

Gosta megla je odevale visoke gore okrog tega osamelega počivališča. Krsto so spravili iz avtomobila, zvonovi v samostanu so zvonili, dež je padal kar naprej. Težko in žalostno ozračje je nastalo vse na okrog škofje, duhovniki in menihi so se strnili okrog krste, katero so vsiji oficirji in ministri na ramah nesli v samostan. Na pragu samostana so nekateri menihi nadomestili oficirje in ministre ter odnesli na ramah krsto v dvorčisko samostana in od tod v cerkev. Kraljica Ivana in princ so sledili sprevedu menihov, ki so krenili proti oltarju sv. Ivana Rilskega in položili krsto na tla. Ob 20. uri so krsto po zadnji molitvi in blagoslovu nekega škofa položili v grob ob desni strani oltarja.

Žalna verska svečanost v Madridu

Madrid, 6. sept. s. V prostorih bolgarskega poslanstva je bil slovesen verski obred v spomin na pokojnega kralja Borisa. Udeležil so se ga bolgarski poslanik z osebom poslanstva, italijanski veleposlanik z visokim funkcionarji in vojaškimi atašaji veleposlanstva, nemški veleposlanik, diplomatska zastopstva iz vseh držav, ki so prijateljice Osi, ter zastopstvo španske vlade, španskih oblasti in hierarhij.

Knez Ciril bo član regentstva

Budimpešta, 5. sept. s. Posebni dopisnik lista »Cuventul« iz Sofije poroča, da bo eden izmed članov regentstva gotovo brat pokojnega kralja Borisa knez Cirila. Ves bolgarski narod smatra kneza Cirila za bodočega regenta in s tem naznaka tudi željo, da bi se nadaljevala politika, ki jo je pričel kralj Boris. Ne samo prebivalstvo, temveč tudi vojska, kateri knez pripada in ki ga ima rada, je za izvolitev kneza Cirila, katerega navzočnost v regentstvu bi bila jamstvo za spoštovanje politične oporoke kralja Borisa III.

Kronika

* Angela Reismanova †. 17. avgusta je umrla v beograjski bolnišnici za posledica operacije gospa Angela Reismanova, soproga bivšega mariborskega odvetnika in publicista dr. Avgusta Reismana. Pokojnica je potekala iz znane učiteljske rodbine Sabaty in je bila sama dolga leta učiteljica. Zboginja leta je preživela s svojo družino v Gornjem Milanovcu v Srbiji. Vest o prezgodnji smrti te ugledne in ljubeznive gospe je globoko ganila vse, ki so poznali njen gostoljubni dom. Zapusča hčerko, abs. tur. ki je poročena z dr. Borisom Zakrjaštom. G. soprogu in vsi ostali družini naše sožalje, pokojnici pa bodi lahka zemlja na beograjskem pokopališču, kjer je — tako daleč od rodnih tal — našla svoj poslednji dom.

* Pesnik Kurt Eggers padel. V hudih bojih na vzhodni fronti je pri Beljogradu padel pesnik Kurt Eggers, ki je služil kot višji krdečni vodja pri SS-oddelkih. Eggers je bil odlikovan z železnim križem 1. stopnje in z značko za ranjenca.

* Kontreadmiral Pohl umrl. V Garsu je umrl kontreadmiral Viktor Pohl, ki je služil v bivši avstroogrski vojni mornarici in veljal za odličnega strokovnjaka.

* V Rimu hočejo pridelati čim več žita. Rimski prefekt je izdal odredbo, da se mora letos najmanj 22 do 30 odstotkov obdelane zemlje posejati z žitom.

* Najmanjši radijski aparat. Nekemu dijaku iz Astie se je posrečilo po truda, polnem delu izdelati radijski aparat v velikosti 110x96x45 mm. Aparat ima 3 radijske cevi in ga imenujejo boljši radio.

* Ugotavljanje spola pred rojstvom. Kakor poroča znana revija »Koralle«, je dunajskim znanstvenikom uspelo odkriti nov postopek za ugotavljanje spola pred rojstvom. Postopek sloni na spoznanju, da se v urinu noseče ženske nahajajo hormoni bodočega novorojenca, ki se razlikujejo po spolu. Zdravniki so vršili eksperimente na ta način, da so urin vbrizgavali poizkusnim živalim. Izkazalo se je, da hormoni, ki napovedujejo rojstvo moškega novorojenca, pospešujejo rast jajčnikov v poizkusnih živalih. Med 104 raziskovanimi primeri je v 85 primerih uspelo od 3. do 9. meseca nosečnosti zanesljivo napovedati spol.

* Prva ladja z generatorjem na plin. Pred kratkim je nova ladja z generatorjem na plin »Navitas« srečno opravila svoje poskusno potovanje v Oeresund. Ladjo je zgradila neka znana ladjedelnica v Kodaungu. »Navitas« je prvi veliki prekomorski z generatorjem na plin na svetu.

* Dragocen kovček. Te dni je skozi Torino poteval profesor Mario Apolloni iz Pariza. S seboj je nosil dve majhna kovčka, v katerih je imel spravljeno hranilno knjižico na znesek 145.000 tlor denarja in zlatih predmetov v vrednosti okrog 80.000 tlor. Ko je na peronu na kolodvoru za trenutek odložil kovčka na tla in se par korakov oddaljil, je dragoceni tovar izgubil brez sledu.

IZ LJUBLJANE

u— Nov grob. V 74. letu stšosti je doptrel železnica v pokouju z Ivan Cimperman. Zapusča številne sorodnike. K večnamu počitku ga bodo sprenili v torek ob 17. iz kapelice sv. Jčfca na žalah na pokopališče K. Sv. Križi. Poko'nemu naj bo chransen blag spomin, njihovim svojcem pa izrekamo iskreno sožalje!

u— Obiski v javnih bolnišnicah. Po nalogu nadzorne oblasti so obiski pri bolnikih dovoljeni samo med pol 1. in 3. pop., in to ob sredah, sobotah in nedeljah (kakor na klinikah). Sicer pa se samo k težko bolnim puste osebe, ki se izkažejo z dovolilnico, podpisano po šefu oddelka in nadzorniku javnih bolnišnic.

u— Poročila sta se dr. Marija Ruehova, hčerka načelnika ing. Frana Rueha in uradnik dr. Sergej Vilfan. Cestitamo!

u— Spet imamo sončno vreme. Po sobotnem deževnem drevu je bila nedelja pusta in oblačna. Deževalo sicer ni, vendar so se mešani rajši zadržali doma. V noči na ponedeljek se je zjasnilo in je zjutraj ležala nad pokrajino gosta megla. Sredi dopoldneva se je dvignila in je brezoblačnega neba je posijalo sonce. Lepega sončnega vremena si od kmeta do meščana vsi želimo. Moče je bilo dovolj za vse vrste poljskih pridelkov in tudi vodnjaki imajo spet dovolj vode, da ljudem ni treba daleč hoditi po jono. Meščani, zlasti se mladina, si želi zgodnje jeseni prebiti se na soncu ob vodi. Temperatura je od petka močno padla. V soboto je termometer zabeležil najvišje stanje 15 stop. C. v nedeljo pa 18,3 stop. C. Najnižja temperatura je bila v nedeljo zjutraj 13,2 stop. C. večer pa 11,6 stop. C. Zračni tlak se polagoma dviga.

u— Izpiti in vpisovanje na III. moski realni gimnaziji v Ljubljani. Vse vrste popravni izpiti in v privatnih izpiti bodo od 10. do 30. septembra po razporedu, ki visi v šolski veži. Niži tečajni izpiti bodo dne 17. septembra t. d. dalje. Višji tečajni izpiti bodo od 20. do 25. septembra. Sprejemni izpiti za prvi razred pa 27. in 28. septembra t. l. vsakikat ob 8. zjutraj. Prijavitelj za sprejemni izpit naj se zberejo v veži II. nadstropja. Vpisovanje bo v rednem roku, in sicer: 2. oktobra vpis v prvi razred, 12. oktobra vpis v drugi razred, 15. do 18. v 3. razred, 22. do 25. v 4. razred, 29. do 31. v 5. razred. Vpis lanskich rednih učencev od II. do VIII. razreda po razporedu, ki visi v šolski veži. Dne 5. oktobra dopoldne od 8. do 12. vpis učencev s tujih zavodov in naknadni vpis zamudnikov v ravnateljstvo pisarni. Prošnje za popravni izpit je treba nasloviti na ravnateljstvo in jo obenem z letnim izpisevalom priti nestrudniko k izpitu. Spisana mora biti na taknem papirju za 6 lir in se kolikovana s 4 lirami za vsak predmet. Za vpis mora vsak učenec prinesiti zadnje šolsko izpisevalno, ustno potrdilo in prijavo, kolikovano z 20 lirami. Tiskovine za prijavo se daje pri služitelju. Šolsnina se plača po dosegljih predpisih. Provo-

zici morajo prinesiti k vpisu rojstni list, zadnje izpisevalno a potrdilo o uspešno opravljenem sprejemnem izpitu, potrdilo davnega oblasti in prijavo. Tudi učenci s tujih zavodov morajo poleg zadnjega izpisevala, prijave in davnega potrdila prinesiti še rojstni list. V prvi razred se bodo vpisovali samo učenci, ki so rojeni v letih 1930., 1931., 1932. in 1933. V peti razred se morajo vpisati le učenci, ki niso starši od 17 let, in sedmi ne starši od 19 let. O izjemah odloča Visoki komisar, IV. oddelka, ako nima učencev več kot dve leti nad predpisano starostjo. Kdor od prizadetih te prošnje se ni vložil, naj to nemudoma prinese na ravnateljstvo. Načelna služba boža bo dne 11. oktobra t. l. ob 8. v cerkvi sv. Cirila in Metoda. Po službi boži se zberejo vsi učenci v gimnaziji v svojih razredih. — Ravnatelj.

u— Ravnateljstvo II. moske realne gimnazije v Ljubljani — Rakovski sporoča, da bodo a) popravni izpiti za vse razrede 20. in 21. septembra, b) niži tečajni izpiti in popravni izpiti nižnjega tečajnega izpita se bodo začeli 21. septembra, c) sprejemni izpiti za I. gimnazijski razred bodo 22. in 23. septembra, d) privatni izpiti 24. in 25. sept., e) vpisovanje lanskich učencev tega zavoda za šol. leto 1943-44. bo 2. oktobra, f) vpisovanje učencev za I. razred in učencev s tujih zavodov bo 4. oktobra. Razpored izpitov je nabit na razglasi deskah v I. nadstropju gimnazijskega poslopija. Ravnateljstvo opozarja učence, naj si pravočasno preskrbe davčna potrdila za vpis, ker se brez teh ne bo mogel vpisati noben učenec.

u— Meščanska šola na Viču v Ljubljani obvešča učence in učenke: 1. Izpiti v jesenskem roku se bodo vršili po naslednjem razporedu: a) popravni izpiti 13. do 15. septembra, b) popravni končni izpiti dne 13. septembra, c) popravni izpiti učencev in učenek tretjih razredov dne 13., drugih dne 14. in prvih dne 15. septembra. Začetek izpitov je vedno ob 8. uri. Prošnje za izpiti morajo biti vložene dne 10. septembra. 2. Vpisovanje za šolsko leto 1943-44. bo 2. 4. in 5. oktobra veselo od 12. ure. K vpisu je prinesiti letno izpisevalno, krstni list in potrdilo o davku (invalidsko listino, izpisek družinske pole kot dokaz 5, 7 ali več otrok za oprostitve šolskih taks). Priskrbiti se potrdilo in ostale listine pravčasno — 3. Dan šolske mše in pričetek rednega pouka — kot tudi vse ostale potrebne informacije bodo objavljene pravčasno v oglasni skriptini ob vhodnih šolskih stopnicah. — Ravnateljstvo.

u— Na II. ženski realni gimnaziji v Ljubljani se bodo vršili jesenski izpiti takole: a) popravni izpiti za 1., II., VI. in VII. razred 17. in 18. septembra, b) privatni in razredni izpiti od 17. septembra dalje, c) niži tečajni izpiti in popravni izpiti za niže tečajne izpite od 20. do 24. septembra, d) višji tečajni izpiti in popravni izpiti za višje tečajne izpite od 23. do 28. septembra, e) sprejemni izpiti za prvi razred 23. do 25. septembra. Razpored izpitov bo razobesjen v razglasi omarici v Trgovski akademiji od 10. septembra dalje. Začetek izpitov vedno ob 8. uri. Vpisovanje za šolsko leto 1943-44 se bo vršilo v poslopiju Trgovske akademije in sicer: a) za prvošolce dne 1. oktobra v učilnici 6, b) za 2. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, c) za 3. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, d) za 4. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, e) za 5. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, f) za 6. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, g) za 7. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, h) za 8. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, i) za 9. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, j) za 10. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, k) za 11. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, l) za 12. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, m) za 13. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, n) za 14. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, o) za 15. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, p) za 16. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, q) za 17. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, r) za 18. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, s) za 19. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, t) za 20. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, u) za 21. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, v) za 22. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, w) za 23. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, x) za 24. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, y) za 25. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, z) za 26. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, aa) za 27. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ab) za 28. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ac) za 29. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ad) za 30. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ae) za 31. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, af) za 32. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ag) za 33. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ah) za 34. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ai) za 35. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, aj) za 36. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ak) za 37. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, al) za 38. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, am) za 39. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, an) za 40. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ao) za 41. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ap) za 42. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, aq) za 43. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ar) za 44. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, as) za 45. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, at) za 46. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, au) za 47. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, av) za 48. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, aw) za 49. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ax) za 50. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ay) za 51. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, az) za 52. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ba) za 53. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bb) za 54. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bc) za 55. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bd) za 56. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, be) za 57. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bf) za 58. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bg) za 59. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bh) za 60. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bi) za 61. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bj) za 62. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bk) za 63. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bl) za 64. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bm) za 65. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bn) za 66. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bo) za 67. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bp) za 68. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bq) za 69. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, br) za 70. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bs) za 71. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bt) za 72. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bu) za 73. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bv) za 74. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bw) za 75. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bx) za 76. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, by) za 77. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, bz) za 78. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ca) za 79. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cb) za 80. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cc) za 81. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cd) za 82. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ce) za 83. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cf) za 84. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cg) za 85. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ch) za 86. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ci) za 87. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cj) za 88. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ck) za 89. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cl) za 90. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cm) za 91. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cn) za 92. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, co) za 93. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cp) za 94. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cq) za 95. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cr) za 96. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cs) za 97. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ct) za 98. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cu) za 99. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cv) za 100. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cw) za 101. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cx) za 102. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cy) za 103. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, cz) za 104. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, da) za 105. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, db) za 106. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dc) za 107. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dd) za 108. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, de) za 109. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, df) za 110. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dg) za 111. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dh) za 112. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, di) za 113. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dj) za 114. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dk) za 115. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dl) za 116. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dm) za 117. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dn) za 118. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, do) za 119. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dp) za 120. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dq) za 121. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dr) za 122. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ds) za 123. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dt) za 124. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, du) za 125. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dv) za 126. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dw) za 127. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dx) za 128. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dy) za 129. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, dz) za 130. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ea) za 131. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, eb) za 132. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ec) za 133. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ed) za 134. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ee) za 135. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ef) za 136. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, eg) za 137. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, eh) za 138. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ei) za 139. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ej) za 140. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ek) za 141. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, el) za 142. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, em) za 143. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, en) za 144. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, eo) za 145. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ep) za 146. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, eq) za 147. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, er) za 148. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, es) za 149. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, et) za 150. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, eu) za 151. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ev) za 152. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ew) za 153. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ex) za 154. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ey) za 155. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ez) za 156. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fa) za 157. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fb) za 158. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fc) za 159. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fd) za 160. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fe) za 161. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ff) za 162. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fg) za 163. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fh) za 164. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fi) za 165. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fj) za 166. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fk) za 167. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fl) za 168. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fm) za 169. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fn) za 170. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fo) za 171. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fp) za 172. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fq) za 173. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fr) za 174. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fs) za 175. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ft) za 176. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fu) za 177. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fv) za 178. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fw) za 179. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fx) za 180. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fy) za 181. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, fz) za 182. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ga) za 183. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gb) za 184. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gc) za 185. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gd) za 186. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ge) za 187. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gf) za 188. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gh) za 189. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gi) za 190. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gj) za 191. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gk) za 192. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gl) za 193. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gm) za 194. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gn) za 195. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, go) za 196. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gp) za 197. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gq) za 198. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gr) za 199. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gs) za 200. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gt) za 201. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gu) za 202. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gv) za 203. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gw) za 204. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gx) za 205. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gy) za 206. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, gz) za 207. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ha) za 208. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hb) za 209. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hc) za 210. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hd) za 211. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, he) za 212. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hf) za 213. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hg) za 214. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hi) za 215. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hj) za 216. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hk) za 217. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hl) za 218. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hm) za 219. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hn) za 220. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ho) za 221. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hp) za 222. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hq) za 223. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hr) za 224. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hs) za 225. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ht) za 226. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hu) za 227. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hv) za 228. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hw) za 229. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hx) za 230. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hy) za 231. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, hz) za 232. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ia) za 233. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ib) za 234. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ic) za 235. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, id) za 236. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ie) za 237. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, if) za 238. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ig) za 239. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ih) za 240. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ii) za 241. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ij) za 242. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ik) za 243. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, il) za 244. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, im) za 245. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, in) za 246. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, io) za 247. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ip) za 248. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, iq) za 249. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ir) za 250. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, is) za 251. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, it) za 252. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, iu) za 253. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, iv) za 254. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, iw) za 255. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, ix) za 256. razred dne 11. oktobra v učilnici 17, iy) za

Kultura

Druga knjiga o džungli

Knjigarna Tiskovne zadruge je pravkar izdala Rudyarda Kiplinga "Drugo knjigo o džungli". Na zunaj je to nadaljevanje prve knjige, vendar je vsaka izmed njih nekako v sebi zaključena in notranje zaokrožena tako da velja za samostojno delo. V drugi knjigi pripoveduje pisatelj o nadaljnjih zgodbah in pustolovstvih priljubljenega džungelskega junaka Mavglia, ki se napoveduje vrne med ljudi, a se v občutju sebi podobnih razočara in gre zopet v pragoz, podrejoč se trdim zakonom njegovega bitja in žitja. Druga knjiga obsega osem poglavij in vsako poglavje ima tudi tu svoj pesniški dostavek, kar samo dviga močni epični učinek te velike, lahko bi rekli: simfončne skladbe o večnem motivu: žival in človek, razširjenem s Kiplingovo čudovito pripovedniško spretnostjo na velike, osnovne zakone življenja v pridi.

Kiplingovi knjigi o džungli sodita med klasična dela mladinske literature, od koder segata tudi na področje literature o lovu in o prirodi na sploh. Bilo bi odveč, opisovati na dolgo in široko odlike tega svetovno znanega in v svojem žanru malone edinstvenega dela. Po pravici smemo z zaščenejem vpisati v slovensko literarno kroniko, da smo dobili sedaj v celotni izdaji slovenski prevod te Kiplingove pripovedne mojstrovine. Kakor pri prvi knjigi, moramo tudi omeniti s posebnim priznanjem vest in lep prevod Jana Baukarta. Tudi v tej knjigi je nekaj ilustracij Saše Dobrila. Kakor smo zvedeli, bodo mogli ljubitelji dobiti oba dela v eni knjigi, mladini in vsem drugim bralcem pa na razpolago tudi vsaka knjiga posebej.

Nov „Planinski vestnik“

Po daljšem presledku je izšla 5—10 številka glasila Slov. planinskega društva v Ljubljani „Planinski vestnik“. V redakciji dr. Arnošta Brileja nadaljuje ta časopis svojo častljivo tradicijo in združuje tudi v sedanjem, vojnem razmeram prilagojenem obsegu naše alpinistične pisce. Ta zvezek je delno posvečen spominu častnega predsednika SPD dr. Frana Tominskega; poleg reprodukcije njegove fotografije na posebni prilogi prinaša toplo občuteno pesem Ludvika Zoržuta „Zašle je sonce za Ojstrico“ in besedilo nagrobnega govora, ki ga je imel predsednik SPD dr. Pretnar na dr. Tominskovi poslednji poti. Jos. Wester je prispeval članek »Gorice in hribovi na Ljubljanskem barju«, lepo spisan donesek k spoznavanju splošno najmanj znanega dela ljubljanske okolice, svojevrednega močvirskega sveta, ki je šele v zadnjih dveh letih dobil v slovenskem slovu svojo pravo povestiljarsko (Jalen, Bobri) in pravljicarsko (Likovič, Svetinje nad Barjem). Barju je posvečen tudi prispevek našega znanega rastlinoslovca dr. Edvarda Pajnika »Grmez na Barju«, spisan z vidika poznavalca in ljubitelja barjanske flore. Planiskolovske spomine obuja dr. Janko Lokar v živahnem spisanem sestavku »Za ruševcem«, opremljen je z reprodukcijo Tratinkeve slike »Boj ruševcem«. Vsak planinec in neplaninec bo s pridom prebral razpravo meteorologa dr. M. Čadeža »Vremenski tipi in njih pomen za vremensko napoved«. Osem izvirnih posnetkov, prikazujočih razne vrste oblakov, ilustrira besedilo, ki se naslanja na izkušnost domačega vremensoslovca v zadnjih letih. — Iz svojih turističnih spominov je prijel Henrik Lindner članek »Na Veliki Klek (3798 m) pred 40 leti«, v njem pripoveduje o vzponu, ki je bil za tiste čase pri slovenskih planincih kaj nenavaden in zasluži tudi po tolikih letih pozornost in zanimanje. Dr. Božena Merljak je zastopala s črtilo »Kresni ognji«, ki presrečno opisuje planinske doživljanja in razpoloženja.

V drugem delu zvezka beremo članek Franceta Čučka »Slovo od Triglava« — enega izmed mnogih osebnih spominov na očaka ljubljanskih gor. Pavel Kunaver objavlja posebno zanimiv članek z naslovom »Slikanje v planinah«. Brez potrebe se pisec dvakrat opravičuje, da je zapisal svoje misli in izkušnje o slikanju v planinah, ker tega ne store naši vodilni slikarji. V resnici pove Kunaver mnogo zanimivega in daje tudi dobra praktična navodila tistim, ki bi — kakor on — skušali pogostito svoje doživljanje planinskih lepot s slikanjem. — Dr. Arnošt Brilej opisuje svoje turistične skušnje z Veliko gorjo in njeno ribniško okolico. Bogdan Kazak objavlja kot »spomin nedavnih časov« črtilo »Vsežlobane«. J. Wester pa odkriva v naravoslovcu župniku Simonu Robiču prvega pobudnika za ustanovitev slovenske planinske organizacije.

Zvezek, ki je — kakor je pri PV že hvale vredna navada — obilno in okusno ilustriran, zaključujejo rubrika Naši slavnici, nekrolog goskemu vodniku L. Erjavsku in poročila o novih knjigah. Dr. A. Brilej ocenjuje Comicijeve »Alpinismo eroico«, Krivčev zbirko »Dom med gorami«, Tomažič-Bernekovo »Drvarstvo Marjov«, prevode Bordeauxvega in Federerjevega planinskega romana Cirila Jegliča razpravo »O vrtovih in vrtni umetnosti« in Edo Deržaja »Podobe«. Pri merilo prikazan in ocenjen je tudi Umetniški zbornik Bibliotške založbe.

Ant. Adamič:

21

Šola v predmestju

S Pavlom Grčarjem sva si bila neločljiva druga. Vsako jutro me je čakal pred hišo, ali pa jaz njega, po kosilu, in dal sem mu srčno rad polovico kosčka svojega, kadar me je zanj prosil. Pavel je imel dober in namazan jezik, vsakogar je z njim ugnal. Ko nas je nekoč, tropo pajdašev, prihajajočih iz Zelene jame, srečal sin neke vdove, ki smo ga zmerjali s »Krtacem«, je bil vprav Pavel tisti, ki ga je jel prvi zabadati in draziti s tem imenom. Fant je najprej naščuval svojega psa na nas. Pavle se je razkoračil: »Kaj pa misliš, da si ti, ti uboga krtaka! Preboksam te da boš ves črn.«

Fant se je takoj zaletel vanj, gobezdač Pavle pa jo je jadrno odkuril za moj hrbet. Zadel sem se kot zaščitnik in da je moja dolžnost, braniti svojega prijatelja, pa sem se takoj spopadel s Krtacko. Ruvala sva se in se premetavala sredi ceste po prahu, da se je kar kadilo. Ker ga nisem mogel obvladati in so mi že pohajale nosi, sem zastokal: »Pomagaj!« Kakor bi me ne čuli, samo regljali so. Najljubše Pavle: »Le dobro ga daj — upilj ga — udari ga, da bo imel zadosti! Po gobcu ga daj!« Zahropel sem: »Pavle, Pavle!« Ta pa, ki je najbolj čuval in me bodril, je kar lepo utihnil ter se pomikal zadenski. ... Pustil me je grdo na cedilu. Jaz sem že pešal, z zadnjim naporom pa se mi je vendarle posrečilo, da sem ga dobil pod se, toda ne za dolgo. Otrsel se me je,

Jean Giono v slovenščini

V zbirki »Slovenčeva knjižnica« so izšli nekateri primeri pripovedne proze sodobnega francoskega pisatelja Jana Giona (»Zetve«, 152 str., prevod Janeza Skrzovca). Giono je eden tistih francoskih pripovednikov, ki hojijo že od začetka svojo pot, oddaljeno vsem strujarstvu in modnim vzorcem slovenskega Pariza. Ostal je korenito podeželski človek, zagrizeno zvest domačim provensalskim tlem, zaverovan v stare šege in navade, skoraj sovražno sodobnemu meščanskemu prav kakor proletarskemu svetu: kmet, izrazi kmet po duši, povčelčevalec zemlje, duhovni oznanjevalec zdrave francoske rodbine. Gionova odbojnost nasproti »pariskemu« francosstvu je šla tako daleč, da so ga jeli v Trepti republiku šteti med defetiste. Kakor koli je že z njegovo usmerjenostjo; nekaj strani Gionovih spisov zadošča, pa že vdihamo, vase vse vstij njegove na zunaj robato kmečke, vendar v bistvu natančno premišljene, zvezo krike in lepe proze, ki nas opaja s svojo kar pagansko ljubidlo do zemlje, do narave, do kmečkega človeka. Pagansko — se pravi: čisto zemeljsko, tvorno, združeno v mesom in krvi živega človeka. Giono je v današnji Franciji eden največjih glasnikov vrnitve k zemlji, h kmetovanju, k rodbini in otrokom; iz njegovih spisov se oglasa konservativni duh kmeta in se upira razvednotenju zemlje, begu v mesta, pomeščanju kmetov. Giono je z umetniško izbruseno prozo zopet opozoril utrjenega in zbežanega francoskega človeka na večne vrelce narodne obnove in pokazal, kam vodi ugašanje ognjišč, izumiranje vasi.

V tej knjigi, ki jo je prevajalec opremil s krajšim uvodom o pisatelju, je naštena v celotnem prevodu dva dela obsegoča povest »Zetve«, pridružen pa sta ji krajši prozi »Predigra Pana« in »Jofroi z Mahovja«. »Zetve« je eden izmed draguljev današnje kmečke povesti. Zamislite si Knuta Hamsuna z južnjaškim temperamentom in z nekaterimi fnesami francoske literarne tradicije — to je Giono v »Zetvi«. Medtem ko nam pisatelj »Blagoslova zemlje« prikazuje krčenje deviških tal, spreminjanje ledine v rodovitne njive, nastanek novih selišč v divjini, nam kaže Giono vrnitve k zemlji, obnovo njenega obdelovanja, novi blagoslov človeških selišč. Dejanje samo je zares preprosto. Krepek štiri desetletnik, ki lenuhari v podrtji svojega skoraj že zapuščenega doma, živeč od lova, se na mah vzdrmi in si pod vplivom starke in

pomladi zaželi ženske. Najde zdravo dekle s čudno preteklostjo; spremljevalko starega brusa, ki ga reši iz potoka. Dekle gre z njim in glej, vse se spremeni, zopet občuti slast zemlje in dela; izorje dolgo počivaloča zemljo in jo poseje. In ko se povsod drugod pozna huda suša, mu njegova zemlja prinese čudovito žetev, a zna ga vzardosti z njo, vedjo otroka. Temu prebujanju kmeta, stvar jajočega, urejajočega človeka v zaniknem podeželskem lenuhu je dal Giono krasen naravni okvir. Njegovi opisi vetra, pomladi, poti čez pusto planjavo, mimo na pol zapuščenih selišč, so izredno lepi; vsa povest nas zgrabi ne toliko po vsebini, ki je varianta starega mita o prerajajoči moči zemlje, kolikor po tanki in učinkoviti umetniški obdelavi.

»Predigra Pana« je zgodba o bogu zemlje, ki se nenadno pojavi v provensalskem mestecu na dan proščenja in ob skrivnostnem molku neba in zemlje stopi med ljudi, da potlej zaradi divjega globa izzove preprič, ki se konča s strahotnim plesom — s pošastnim posegom tajinstvenih vil v mizerno in prazno človeško življenje. Povestica »Jofroi z Mahovja« pripoveduje o kmečkem čudaku, ki ne more trpeti, da bi se spremenil sadovnjak na njegovem prodanem posestvu in iz same zagrenjenosti napravi vrsto samomorilnih poskusov, dokler ga mahoma ne zadene kap.

»Zetve« je okrašena s slikami, ki jih je delno posnel sam pisatelj; kažejo kraje in prizore, ki so navdihnili njegovo povest. Tako nam stopajo še živje pred oči tla, ki so došla v Gionovo svoja poeta in vergilskega oznanjevalca praštare modrosti o zemlji in kmetu.

Otvoritev razstave slik Milana Radina. V nedeljo dopoldne je bil v prostorih Obesnevo razstave odprta prva kolektivna razstava nadarjenega mladega portretista in krajinarja Milana Radina. Razstava je privabila številno občinstvo, ki si je s priznanjem in simpatijami ogledovalo dela tega umetnika. Radin se po lepih uspehih drugod uspešno uveljavlja tudi v Ljubljani. Med prvimi obiskovalci zanimive razstave je bil predsednik Nar. galerije dr. Wirscher. Razstavo pripravljamo pozornosti ljubljanskega občinstva.

Emil Frelih je spisal povest »Mladotletje«, ki izide še v septembru pri založbi »Naši obrabi« v Ljubljani.

Stanko Prek, naš znani kitarist, je pravkar izdal skladbo »Godalni kvartet« v štirih stavkih.

Razvoj nemških oklopnjakov

Moderno izdelovanje oklopnih voz se je razvilo šele v teku sedanje vojne, čeprav so se vršile priprave za to že prejšnja leta. Nobena skrivnost ni, da segajo prvi začetki modernega izdelovanja nemških oklopnih vozil šele v čas, ko je bila država rešeno spon verske pogodbe. Prej je bila uporaba oklopnega orožja v Nemčiji prepovedana. Vojski so se morali vezati na namišljenih oklopnjakih iz lesa, lepence in pločevine. Šele leta 1927. je dobila policija prva oklopna vozila, ta pa seveda ne smemo primerjati z današnjimi oklopniki. Leta 1929. se je začelo pravo delo pri gradnji te vrste orožja. Vozila na gosenice so bila sicer prepovedana, zato so se morali zadovoljiti z oklopniki na več koles. Imeli so 8 do 10 koles, oklep pa je bil le toliko debel, da je varoval mostvo pred streli iz težkih strojin. Oklepi so bili navadno pritrjeni z vijaki ali zankami, kar je vozilo preveč oteževalo. Graditelji so zato kmalu začeli misliti na lažjo konstrukcijo. Zato je bilo že več kakor pred 10 leti uvedeno varjenje oklopnjakov.

Osnovne smernice za gradnjo oklopnih vozil, piše dr. inž. Valter Rohland v graškem dnevniku, so bile moč orožja, hitrost in oklep. Tem je bilo treba posvetiti vsa pozornost. Iz

te osnovne ideje so se pozneje razvila vsa oklopna vozila s svojimi podvrstami, kakor na primer napadalni topovi, lovi na tanke in samovozne lafete. Oklopniki bojni voz, kakor ga Nemci imenujejo, je orožje za proboj fronte. Podpirajo ga lažje oborožena in hitrejša oklepna vozila. Za posebne namene služijo tako imenovana samovozna lafeta z lahkim oklepom in majhno hitrostjo, toda težkimi topovi.

Tudi novi nemški tank Tiger, čigar odlične borbenne sposobnosti so se že večkrat izkazale, je konstruiran po gornjih načelih. Oklep tega 60-tonskega oklepnega vozila se je doslej vsem inozemskim oklopnim vozilom pokazal enakovreden ali pa jih celo presega. Tudi pri njem so jednake plošče zavrnjene. Posebnega pomena za borbeno sposobnost oklepnega vozila je motor. Sprva so uporabljali motorje po 65 konjskih sil, kar pa se je v teku razvoja izkazalo za nezadostno. Pri vseh modernih oklopnih vozilih zato moč motorja stalno narašča. Tudi druga oprema modernih nemških tankov je odlična, piše Valter Rohland. Zlasti optični in radijski aparati na nemških oklopnih vozilih so se na vseh bojiščih prav dobro izkazali in odlično pripomogli k zmaganem nemškemu orožju.

Tri „čistke“ v sovjetski diplomaciji

Sovjetski predstavnik v inozemstvu mora biti v prvi vrsti komunističen propagandist

Berlin, 5. sept. Nemški politični pisec Herman Poergen podaja v listu »Reich« zanimivo poročilo o treh fazah razvoja v sovjetski diplomatski službi od leta 1920. do današnjih dni. Članek pravi med drugim:

Ni dolgo tega, odkar so se v Kremliju odločili, da označujejo svoje diplomatske predstavnike v inozemstvu z imenom poslanik ali minister, kakor je to navada v vseh ostalih državah. Kako pa Moskva izbira svoje zunanje predstavnike, to je bilo in je še dceela različno od načinov, kakor se to dogaja v drugih državah. V 25 letih sovjetske diplomacije se je večkrat izmenjal krog osebnosti, iz katerih se izbirajo inozemski predstavniki Moskve. V času Trockega so najraje jemali diplomate iz vrst revolucionarnih intelektualcev, ki so v dolgih letih begstva imeli dovolj časa, da so se naučili raznih tujih jezikov ter kolikor toliko spoznali prilike v drugih državah. Leta 1930. pa je padel izbor na nov tip diplomata, ki ga predstavljajo Litvinovi. Tako Litvinov, kakor Maški in Koltajeva, sovjetska poslanica v Stockhol-

mu, tvorijo prvo skupino te nove diplomacije. Izkušstvo kaže, da izbor ti bi bil srečen in večina teh sovjetskih diplomatov je po kratki službeni dobi izginila v pozabljenje; je omenjena trojica se je stalno obdržala na površju.

Nekateri izmed diplomatov prve skupine, kakor Sokolnikov in Rakovski, ki sta Rusijo zastopala v Londonu. Krestinski, ki je bil poslanik v Berlinu, in Karahan v An. kars so bili odstranjeni ter obeleženi v raznih političnih procesih kot izdajalci. Drugi, kakor n. pr. pisatelj Razkolnikov, so rajši ostali v inozemstvu, ko se je pckazalo, da je ura njihove diplomacije odbila. Litvinov je, ko je za obolenim Čičerinom prišel na vodstvo zunanje politike Sovjetske zveze, skušal ustvariti diplomatski zbor, znalcev tujih jezikov in poznavalcev držav, za katere so bili namenjeni kot diplomati. Toda vsi ti so bili kasneje v letih 1938. do 1940. odstranjeni, obsojeni ali celo likvidirani. Edini preživeli član te skupine je Umanski, predhodnik Litvinova v Washingtonu, ki opravlja sedaj posle sovjetskega poslanika v Mehiki.

Še preden je Litvinov zapustil mesto komisarja za zunanje zadeve (1939), so v Kremliju temeljito odpravili ta tip diplomata. Skoraj vsi so brez sledu izginili z diplomatske pozornice. Kot posledica te tretje čistke v diplomaciji se je pojavila na obzoru garda Molotova, mladi ljudje, strankarsko znesljivi, toda brez jezikovnega znanja ali druge priprave za ta poklic, po večini funkcionalni stranke in politične uprave. Eden najbolj znanih ljudi te garde je bil Dekanosov, poslanik v Berlinu.

Po nasprotujočih si odredbah, po stalnih izpremembah v zunanji službi, se mora zaključiti, da v Kremliju niso bili zadovoljni z delom svoje diplomacije. Poskus Litvinova, ki je hotel posnemati tradicije »buržujske« diplomacije, ni bil v skladu z nazori Stalina, ki zahteva od sovjetskih diplomatov popolnoma drugačno službo, nego jo opravlja običajna diplomacija. Stalini niti ni ljubo, da bi sovjetski predstavnik sklepal znanstva ali celo prijateljstva. Zato neznanje jezikov v njegovih očeh ni nikakoli ovira za vstop v diplomatsko službo.

Sovjetski diplomati nimajo dolžnosti, da bi ustvarjali odnose zaupanja z »buržujskimi« vladam, marveč morajo pospeševati propagandno delo kominterne. Biti morajo v tesnih stikih s krajno levico dotične države. Le v državah, kjer se lahko vzdržujejo stiki z javnim mnenjem potom tiska in kinematografa, kakor v Londonu in Washingtonu, se je Stalin posluževal dveh edinih strokovnjakov, ki jih je imel na razpolago: Litvinova in Majskega.

Glede prave diplomatske delavnosti, to je glede pogajanj, ali sklepanja pogodb s tujimi državami, imajo sovjetski diplomati popolnoma podreden pomen. Vsa pogajanja, ki so količikaj pomembna, se vrše v Moskvi in Stalin odločuje osebno pri vsaki najmanjši podrobnosti. Tako se da pojasniti, da v kočljivem položaju tudi poslaniki z ugodom kakor Litvinov in Majski za cele tedne odhajajo v Moskvo, ne da bi se dalo slutiti, kakšen namen in kakšen uspeh so imela ta potovanja. Imenovanje za pomočnika v komisariatu za zunanje zadeve ne pomeni, da po imel Majski sedaj kak vpliv na zunanjo politiko Moskve.

Politično centralo v Moskvi zdaj vodijo ljudje skupine Molotova ter njegovi svetniki in namestniki Višinski, Dekanosov in Kornejčuk, možje, ki malo ali nič ne poznajo razmer v inozemstvu. Na drugi strani pa je v tej družbi sedaj tudi Majski, ki je bil 15 let nepretrgoma v inozemstvu, od tega dobrih 11 let v Londonu po vsej priliki ne pozna ali pa prav malo pozna pravi notranji položaj v Sovjetski zvezi. (Ultimo notizije.)

Napoleonovi dediči

»Zapuščam svoje zasebno premoženje po polovici častnikom in vojakom francoske vojske, ki so se v letih 1792—1815 borili za slavo in neodvisnost domovine«, se glasi odstavček v oporoki Napoleona I. Ali ga še spominjajo in izvajajo? »Matine« odgovarja na to vprašanje v krajšem članku.

Po vzgledu Napoleonove oporoke je leta 1854. departement Seine ustanovil fond 50.000 frankov. Tridesetne obresti so bile namenjene za 10 pokojnin po 200 frankov, določene za vojake, ki so se borili v vojnah leta 1814. in 1815. Pokojnin so bili deležni le stari invalidi-vojaki, ki so se udeležili večjih bitk — so bili doma iz okrožja Seine Denarna priznanja po 200 frankov še dandanes izplačujo starijem vojakom, ki so se zmagoslavno borili za domovino. »Matine« piše z obiska pri njih naslednje:

Lazare Girard je pomenen, da ima enako ime kakor general Hoche. Stanuje v skromnem stanovanju v Saint Denisu. Rodil se je leta 1850. in je bil eden zadnjih bojevnikov iz leta 1870., ko so ranjena na kolenu ujeli so-vražniki. Pozneje se je boril v Alžiru, kjer je ostal pet let. Girard pripoveduje, da se spominja še prav dobro prvih del v pristanišču Philippeville, o katerem smo imeli priliko več slišati še pred nekaj meseci. Možu se veke občasno globoko čez trdne oči, medtem ko obnavlja spomine na stare čase.

V zavetišču Saint-Mande živi kapitan Charles Gabriel, star 76 let. Je veliki, energičnega obraza in pomnoga vedenja. Njegove misli in vse njegovo življenje so koncentrirani na preteklost, ki nanjo spominjajo vse stvari v majhni svetli sobici: oficirski kovček, odklovanja na steni, ukazi o napredovanju in slike iz bojev. Stotnik Gabriel je doma iz Vogezov. Je vitez častne legije in se s ponosom spominja svojega očeta, ki je bil instruktor prvih kirasirjev.

Tretji »vojaški upokojenec« je 76-letni Jean Fritsch, ki ga nazivajo s pridevom Tonkin. Živi v zavetišču Boulogne-Bellancourt. »Čisto sam sem na svetu! Zena, otroci in bratje so mi že umrli«, pripoveduje mož. Desetnik Fritsch je 15 let služil v vojski. Boril se je v Tonkinu leta 1890. Trikrat se je vrnil tja. Leta 1890. se je znašel v Maroku, udeležil pa se je tudi bojev v Alžiru, Tunisu in Sahari. Iz časov svojega vojaškega udejstvovanja nosi sled na roki. Rano je dobil, kakor poroča »Matine«, ko je plaval po neki adrijski reki in ga je z brega ustrelil vanjo gusar.

Georg Thil, ki je četrti »Napoleonov dedič«, je udeležil 26 bitk. Bil je navaden vojak 17 let. Pot ga je vodila v Alžir, Tu-

nis, na Madagaskar, na Indonezijo in na Kreto. Dandanes je lastnik majhne hiše v Roumou Villou. Pokojnina je premajhna, da bi se mogel z njo preživljati, zato si je poiskal pri-ložnostnega zaslužka pri domačih trgovcih. Spomine na davne čase hrani v posebni šatuli. S pomembno pokaže zlasti svojo vojaško knjižico, kakršnih gotovo ni mnogo. Na Madagaskarju se je moral bontiti proti divjakom, proti mrzlici in proti drugim zahrbtnim trop-skim bolezim. Bil je navzoč tudi pri osvoboditvi Tananarive. Kakor majhnim otrokom pripovedujejo pravilice, tako govori ta vojak o kralljici Ranavalo in o njenih 2000 bojovnikih. Samo še štirje stari zaslužni vojaki uživajo Napoleonovo pokojnino 200 frankov. Vstota ni velika, več pa je vredna čast, biti Napoleonov dedič.

SPORT

SLUŽBENE OBJAVE

Iz urada CONI-a

NOGOMETNA ZVEZA

Objava št. 25. Ljubljana, 1. septembra
1. Kaznuje se SK Ljubljana z globo 1000 lir, ki jo mora vplačati do 15. t. m. pod pretnjo suspenza, ker ni nastopila na reprezentančni tekmi.
2. Kaznuje se SK Korotan z globo 50 lir, ki jo mora nakazati do 15. t. m., ker na reprezentančni tekmi nista nastopila njegova igralca Oven in Ovsenik.
3. Zavrne se prošnja SK Zabjaka za pomilostitev kazni igralcu Jožetu Sajovicu.
5. Poziva se SK Tobačna tovarna, da nakaze Mladici in Zabjaku po 75 lir, kot odškodnino za neodigrani prvenstveni tekmi rezerv. Zneska morata biti nakazana do 15. t. m.

Drobšč po svetu

Še ni bilo sportnih dogodkov pri nas doma niti po drugih pokrajinah, ki bi nam dajali pravico, da bi lahko zamenjali gornji zelo splošen naslov z večjim in bolj konkretnim. Priprave so povsod v teku, toda zanka prekno načrtov in želja še ni bilo storjenega mnogo.

Nova ureditev sportnega življenja v Italiji gre medtem svojo pot in zmerom jasneje se odražajo obrisi nove sportne stavbe, ki ji s priznanimi skušnjami iz prejšnjih dob postavlja temelje novi izredni komisar CONI-a grof Albert Bonaccassa. Za prvo deseterico sodelavcev v raznih sportnih zvezah je novi sportni vodja Italije pred kratkim imenoval še novo vrsto komisarjev za ostale sportne forume, med drugimi za lahkotletsko zvezo polkovnika Gaetana Simorija, za plavalno zvezo podpolkovnika Omera Chiesio, za jadrno zvezo kapitana Nicolo Cosulich, za motočistično zvezo inž. Giera Taruffi, za lovsko zvezo majorja profa Emilija Scheiblerja in še druge. Vsa ta imenovanja so samo prehodna, kajti pri prvi priložnosti bodo voditelji posameznih sportnih zvez izvoljeni.

Slavno madžarsko nogometno moštvo Ferencvarosev iz Budimpešte je združje gostovalo v Zagrebu na proslavi Haskove 40. letnice. Tudi v tej tekmi so zagrebški akademiki slavili pomembno zmago, saj so Madžare poslali domov z izidom 4 : 2.

Približno tako zamujena je tudi vest o uspehu madžarskih atletov na gostovanju v Švici. Madžari so s svojo elito nastopili v Baslu in zmagali precej izdatno s 103 : 61 točkam. V 17 disciplinah so tekmovali in samo v dveh so prišli na prva mesta domačini. Edini rekord na prireditvi je dosegel švicarski atlet Sandmeier, ki je pretekel 5000 m prvo v času 32:04.2.

Iz Zagreba moramo naknadno zabeležiti še dva uspešna nastopa hrvatskih sportnikov. Na revanšnem plavalnem mitingu s Slovaki so uspeli z veliko razliko (43 : 27) in tudi v waterpolu so spravili dve zmagi, najprej kot reprezentanca Hrvatske (6 : 4) nato pa še kot predstavnik Zagreba (6 : 2) proti Bratislavi. V plavalni točkah je bil seveda spet junak dneva odlični Milošević, ki je bil najboljši na 100 m prosto (1:01.2), na 100 m hrbtno (1:14.2) toda diskvalificiran in na 400 m prosto (5:15.2). Seveda je bil obenem glavna moč tudi v stafeti na 4x200 m, kjer je s svojim časom 2:21.8 odlično pripomogel, da so Hrvati dobili tudi to točko z izbornim časom 10:01.7. Slovaki so se morali zadovoljiti z enim samim vidnejšim uspehom, in sicer prvim mestom na 200 m prso (3:05.4 po Gebbrcu, ki pa tudi ni preveč mednarodno nakovosti).

Nenavadno dobro so se pred tednom dni držali tudi hrvatski veslači na mednarodni regati na Savi v srečanju z močnimi Madžari. Glavni uspeh so slavili v osmercu, kjer so z Gusarjem zasluženo zmagali pred budimpeštanskim Panonijo, pa tudi v štiri s krmarjem so morali gostje prepustiti najboljšo mesto domačinom. Če pomislimo, da imajo veslači po naših rekah le zelo omejeno sezono za svoj trening, je uspeh nad starimi in preizkušenimi nasprotniki iz velikega veslaškega središča Srednje Evrope vreden še posebne pozornosti.

Vojna posega neizprosnost tudi v vrste sportnikov, morda še pogostje kakor drugam, saj so med njimi najboljše med najboljšimi. Citamo žalostno vest, da je na vzhodni fronti padel Luavici Sawickert, eden nemški rokborer, ki je bil večkrat amaterski prvak Nemčije in je tudi ponovno časno zastopal svojo domovino na mednarodnih tekmah. Po zagrebških listih posnemamo, da je v borbi z uporniki padel domobranski narednik dr. Rudolf Ludwig, ki se je aktivno udeleževal v hokejskem sportu. Bil pa je tudi zelo ploden sodrnik hrvatskih sportnih listov. Star je bil 28 let.

Čehnilo po čelu živali. Zrtve se je zgrudila na kolena. Kobilica sem se okrenil ter pobegnil; toda prav dobri sem začel za seboj še drug, zamokel po udarcu in kako se je žival s trusem zrušila po tleh. Pri večerji se nisem dotaknil jedi. V sanjah me je preganjal mesar s sekuro v roki. Nikamor nisem mogel pobegniti, nogo so mi bile kakor povezane. Ves znojen sem se prebudil. V ušesih mi je še vedno zvenel vrtli, smrtonosni udarec po čelu. To je bil uboj brez upora, brez krika bolečine... Ali je mogoče tako brezdušno pobijati? Odpri me je špet nov svet in spoznanje, da mora pač tako biti, ker bi sicer ubijanje prepovedali. Kaj bi sicer jedli, če bi ne bilo na svetu živali in rastlin, ki pa imajo tudi svoje življenje... Toda pri srcu me je vendar zabeležil. Saj se tudi ljudje med seboj pobijajo... V vojni! Mnogo sem že slišal in videl o pobojih in pokoljih. Odgnal sem težke misli in jel moliti, dokler nisem spet zaspal. Drugo jutro so nas odpeljali v mesto, vrčja jabolk je šla z nami.

In spet se spominam cerkvenikove nje, tik pod vojašnico. Komaj si se lotil po njej iskaj, je že poživljaj cerkvenik ali pa hlapec Tomaž. Nemara so se bali, da jim poteptamo pesu, krompir, fižol? Preganjanje nas je le še bolj dopolnilo, da smo s tem večjo vneto stikali za zakladi, ki so jih bili zavrgli vojaki: prazne konzervne škatle, žaltava koža obrane slane, peresa, beli gumbi, skorje pa tudi četrtinke in cele polovice črnega, ko poleno trdega kruha.

kejš. Nekaj let smo dobivali za Mklavža za božič »mandolajta«, na pol strnjene, rumenkaste sladkorja z ugnetenimi mandeljli. Ko je tudi tega darila zmanjkalo, smo imeli še samo strča na Dobrovi, ki nam je prinašal jabolka in hruške.

Nepopolno smo se zato razveselili, ko je ta dobri stric nekoga jutra poslal k nam kar voziček s konjem. Mož, ki je prejeljal, je dejal, naj se kar sami potegnemo na Dobrovo, ker on ostane v mestu, in da je tako naročil stric. Hitro smo se obuli, oblekli suknje in že smo se vriskaje zbasali na lestevni voziček: trije fanti in dve dekleti. Mater, ki je bila v hudih skrbih, smo potolažili, češ da znamo prav vsi kočjažiti — uh in še kako, saj to vendar ni nobena umetnost! Tudi voznik je dejal, da je konj star, miren, pameten in da pozna pot domov celo ponoči. Starejši brat je švrlal konjica po rebrih, mož je voz usmeril po cesti, in že je šlo. Z vjati pa ni znal voznik nč kaj preveč ravnat, kajti konjiček se je vedno oziral ali nazaj ali pa je silil v hiše. Večkrat sem moral skočiti z voza, da sem konja naravnal v sredo ceste. Na Marjinem trgu sem pa bratu vjati kar izpušil iz rok; konj je bil namreč kar obstal in ni hotel dalje. Potegnil sem za vjati in udaril kluse po lakotnici. Pokimalo je in potegnilo. »Hijo!« sem se ponosno oglašal, konj pa se je spet uprl. Vlekel sem za jermenje in hvala Bogu, spet se je premaknilo, toda konjiček se je zdaj pobožno okrenil k cerkvi: zavl je k srednjemu stopnišču in kar privzdigoval je sprednje kopito, kakor bi hotel pomorati k oltarju.

Moda in dom

Namesto kostuma — obleka z ustrezajočo jopico

Sestavo obleke z ustrezajočo jopico smo po znane že pred leti pod imenom »komplet«, vendar je šlo tu vedno za obleko z nekakšnim kratkim, ohlapnim paletom, ki je bil po navadi iz istega blaga kakor obleka. Po novem

pa je sestava obleke z jopico na videz prav takšna kakor moderen kostum, kajti jopica je krojena po telesu, jopica na naši skici ima namesto klasičnega reverja vijugaste našave iz blaga obleke ki je drobno kockasto, jopica sama pa je izdelana iz enobarvnega tvoriva.

Za bodoče matere

Kako si napravimo iz navadne obleke dovolj široko obleko, da jo bomo lahko nosile ves čas nosečnosti? V ta namen zažostuje primeren široka proga blaga, ki jo po sredi vstavimo v obleko, in jo dovolj naberejo ali nabudamo, da jo brez posebnega truda od časa do časa lahko še bolj razširimo. Obleki napravimo reverje iz enakega blaga kakor vložek, da

jo tako nekoliko okrasimo. Tudi druga obleka na naši skici je zelo primerna v ta namen, ker silno dobro zakrije postavbo. To je dvodelna obleka iz krila, ki ga nosimo na naramnicah ali udobnem žvižku, in široke, dokaj dolge bluze, ki učinkuje kakor kak ohlapen paletot. Bluzo izvedemo okoli vratu z barvastimi ornamentami iz volne ali jo okrasimo z aplikacijami iz klobučevine, da učinkuje prav ljubko.

Za zdravje in lepoto

Sredstvo, ki vam ga priporočamo, je preprosto in poceni: sok navadne domače repe, ki jo zjutraj nažgnete in iztisnete, da napolnite z njim približno pol kozarca. Repni sok, ki ga izpijete pred zajtrkom, je čudovito sredstvo za čiščenje krvi in črevesja. Nekaj soka — za dobro kavno žličko — obdržite in si z njim namažite obraz. To poceni »lepoto maso« pustite kakih dvajset minut na obrazu, potem pa si umite obraz v mlačni vodi in vaša polt bo kmalu dobila nežen in blesteč svež videz.

Sladica iz sirovih jabolk

Nadevana jabolka. Lepa surova jabolka ne olupimo, pač pa jih nekoliko zdobemo. Izdobljeno meso očistimo od pešk. ga drobno sesekljamo in dobro pomešamo z žlico sveže skute, nekaj rozinami in s sladkorjem po okusu. Nadev aromiziramo z nekaj kapljicami rumene česnjevega likerja in napolnimo z njim izdobljena jabolka. Nadev trdno natisnemo v jabolko, nato pa jabolko počez prerežemo v pol prsta debele kolobarje in tako serviramo.

Emilio Salgari: 54

KRALJICA KARIBOV

Riba je vlekla za seboj drugo, še debelejšo in težjo vodno žival. Ta je imela obliko škatle in rogat, bodikast oklep. »Kaj pa to?« je vprašal Carmaux in prijel za nož. »Pusti jo! To je riba tobacnica, ki je bila napadla tobacnicarja!«

Z dobro namerjenim udarcem je odbil čudnega lupinarja od jegulje. »Ni užitna, prijatelj!« je črnc nadleval. »Meso je vlaknasto, velika jetra pa smrdijo po olju!«

Ze sta hotela skočiti na breg, ko sta oba hkratu prestrašeno zavpila. »Strela božja!« je zaklical Carmaux in prebledel, »to pot je po naju!«

30. POGLAVJE

»Baribale«

Nedaleč od njiju je stal poleg velike smreke eden tistih velikanovskih črnih medvedov, ki jih imenujejo »baribale«.

Bil je posebno lep zastopnik svojega plemena s kratkim, svetlim, šestinastim kožuhom, ki je postal ob gobcu svetlejši. Dolg je bil več kot dva metra in zelo debel.

Ti medvedi, ki so v floridskih gozdih, pa tudi v severnih predelih Združenih držav še dandanes zelo pogostni, delajo veliko škodo, uničujejo polja in iztrebljajo črede, ker so oboje hkratu, mesojedi in travojedi.

Ko sta Carmaux in Moko mahoma zagledala tega sovražnika pred seboj in videla, da ni pričakovano od njega nič dobrega, sta se jadrno umaknila na deblo aristoholije.

Medved se je držal takisto, kakor da ga strah flibustirjev zabava. Opti na zadnje

Otok slovečih jetnikov

»Obiščite Otok grofa Monte Christa! To je otok slovečih jetnikov!« Tako stoji zapisano na nekem obledelu lepaku v marsejskem pristanišču. »Monte Christu? Chateau d'If?« Ko človek bere to ime, se mu ustavi spomin neke pri pustolovski romanih, ki jih je prečital v svojih mladosti. Spomini se umirajočega abbeja Farisa, ki je bil lastnik zaklada na Monte Christu, ter Edmonda Dantesa, ki se je dal zašiti kakor mrtvi v vrečo, da so ga vrgli v morje, nakar se je po 18letnem ujetništvu vrnil med ljudi, da se je masheval nad svojim sovražnikom.

Danes je Chateau d'If vključen v obrambni obroč Evrope ob Sredozemskem morju. S čolnom, ki oskrbuje promet med otoki Pome in Battoneau, prideš lahko na Otok grofa Monte Christa, ki ga stražijo mornariški topničarji. V mirnih časih je bil Chateau d'If vsak dan obiskan od nešteti izletnikov. Ustavljale so se pri njem ladje vsakovrstne velikosti in oblike, od jadrnic in veslaških čolnov pa do motorov. Obiskovalec je lahko pustil svoji domišljiji prosto pot, da mu je obnavljala dogodke, ki so mu ostali v spominu iz knjige.

Franc L. »roi Chevaliers«, je dal v začetku 16. stoletja predelati graščino na tem otoku v državno jetnišnico. Tod naokrog je zelo samotno in pusto. Kvadrati jetniškega poslopja in stolpa so iz sive skale. Na otoku živi danes stražar svetilnika, ki je edini Francoz na tem koščku zemlje. Svoj čas je bil otok poraščen z drevjem, ki so ga po posekali. Dež je izpral zemljo ter odnesel gomolje, tako da poganjajo samo še nekatera zeljšča, med katerimi damje posamezni makovi cveti pusti sivini nekoliko obdleska pravega življenja. Na otoku ni dobiti niti pitne vode. Morajo jo pripeljati vsak dan sproti s čolni. Vodnjak na dvorišču jetnišnice jedva zadostja za pripravljanje vsakdanjega kosila.

Svetilniški stražar, ki živi na otoku že 14 let, ve na izust mnogo resničnih, še več pa izmišljenih podatkov o Otoku grofa Monte Christa. Jetniščina ima silno debele zidove, dvizni most ter notranje dvorišče, ki je temno in malo zračno. Seveda je tudi notranost jetnišnice temu primerno negotovljubna. Obokani prostori so vlažni, zlasti v spodnjem delu, v zgornjem nadstropju so celice nekoliko boljše. V teh jetniških prostorih, ki si si jih v mirnih časih lahko ogleda proti vstopnihi nekaj frankov, je sedel sloviti mož z železno masko leta 1686. več mesecev, ko so ga

pripeljali iz Bastije na otok St. Marguerite. Ali je bil ta mož nezakonski sin Sončnega kralja ali naveden pustolovec? Nihče ne ve tega pojasniti. Skratka, v teh prostorih je živel marsejski mornar Jean Paul 31 let, dokler ni umrl. Tu je tudi preživljal zaporno kazen svojemu kralju nezvesti finančni minister marki de La-valette, tukaj je tudi sedel grof Mirabeau, znani pisatelj in nepridiprav, katerega je dal zapreti njegov lastni oče. V tej ječi je nastala njegova razprava o despotizmu. In v teh prostorih je tudi prebival o minljivosti posvetnih stvari princ Kazimir, brat poljskega kralja Ladislava VII., ki je v Franciji vohunil za Španijo. Iz tistih časov je še danes viden ostanek kazniških metod »pot pozabljenih«, luknja skozi katero so nesrečne jetnike metali v morje. Toda vsi ti in drugi jetniki niso napravili tega otoka slavnega. Morala se je pojaviti šele domišljaja sposobnega pisatelja, Aleksandra Dumasa očeta, ki je ustvaril svojega junaka Edmonda Dantesa.

Pravijo, da ni Aleksander Dumas nikoli obiskal tega otoka. Njegovo tvorniško izdelovanje romanov — mož je napisal 500 del — mu ni dopuščalo, da bi si bil ogledoval kraje, kamor je njegova fantazija postavila junake na pozornico. V marsejskih bezicah je Dumas starejši slišal pripovedovati mornarja o grozotah v graščini na otoku grofa Monte Christa. Jetnik, ki je doživel te grozote, je bil Edmond Dantes. Se danes živi v Marseilleu lastnik točilnice, ki ga ljudje ponosno nagovarjajo s potomcem junaka grofa Monte Christa. Aleksander Dumas — pripovedujejo dalje — si je baje ogledal Chateau d'If šele v pozni dobi svojega življenja, ko je postal njegov roman že svetovno znan. Pravijo, da je prikrival svojo istovetnost ter so mu vodniki otoških znamenitostih pokazali »avtentično« luknjo, skozi katero je Edmond Dantes prišel do abbeja Farisa.

V resnici ima Chateau d'If za seboj zelo zanimivo zgodovino. Poleg pariške Bastije je to najstarejša francoska jetniščina. Na stotine ljudi je tukaj sklenilo svoje življenje, zlasti v dobi fevdalnega gospodarstva. V veliki kamniti dvorani tega gradu je leta 1793. zasedalo posebno revolucionarno sodišče. Leta 1848. so jetniki vklesali v kamen poleg vhodnih vrat značilno opazko »Hotel du peuple souverain« — »hotel suverena ljudstva«.

Gospodarstvo

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu

Zelnate glave na debelo (nad 20 kg) 1 L; zelnate glave na drobno (pod 20 kg) 1.50 L; kislje zelje 4 L; kislja repa 2.50 L; ohrovt 3 L; domača cvetača 3.35 L; kolerabice 2 L; nova repa brez listov 2 L; rdeča pesa brez listov 3 L; rdeči 3.70 L; glavna solata 3.20 L; endivija 3 L; spinacija 3.30 L; grah 3.60 L; stročji fižol 6.15 L; rdeča in bela redkvice 3 L; bučke 3.70 L; buče 2 L; kumare 2.90 L; kumarice za vlaganje — 30 komadov na kilogram — 6 L; kumarice za vlaganje — 125 komadov na kilogram — 9 L; novi krompir: 2.40 L; rabarbara 4 L; soplek zelenjave za juho 0.50 L; peteršilj 4 L; nova čebula 2 L; šalota 4 L; česen 6 L; paradižnik 2.60 L; zelena paprika 3.60 L; rdeči korenček brez zelenja 3 L; osmaženi hren 4 L; robidnice 6 L; maline 10 L; namazna jabolka 4.75 L; jabolka za kuho 3 L; hruske I. vrste 4.20 L; hruske II. vrste 3 L; domače breskve 4.60 L; liti let 4 L; kilogram jurčkov — zdravo in čisto blago — 12 L; slive in češnje 4 L; jasta 2.50 L komad.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozarjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za blago, uvoženo iz drugih pokrajin, v veljavni cenik za zelenjavo in sadje št. 15 na raznem papirju.

— Uvoz švicarske plemenske živine. Mešana italijansko — švicarska komisija je nedavno razpravljala v Rimu o uvozu švicarske plemenske živine v Italijo. Glede na uspešen potek teh pogajanj se bodo v kratkem podali italijanski delegati v Švico, da bodo plemensko živino na mestu samega nakupili.

— K vprašanju carinske unije med Argentino in Čilejem. Kakor smo že kratko poročali, je bilo med argentinsko in čilsko vlado načelno sklenjeno, da obe državi čim prej skleneta pogodbo o carinski uniji. Vest je v Južni Ameriki vzbudila veliko pozornost. Korak argentinske in čilske vlade smatralo, da bo imela še nadalje posledice za zhižanje med južnoameriškimi državami. Argentinsko-čilski dogovor izrečno poudarja, da se k temu dogovoru lahko priključijo še druge države. V prvi vrsti prideta v poštev Paragvaj in Urugvaj, priključijo Bolivije pa zaenkrat ni aktualna, vsaj dokler se ne reši čilska zahteva Bolivije, da ji čile odstopi ozemlje ob meji Peruja do pristanišča Arica, tako da bi imelo Bolivija dostop do morja.

— Hrenovke z dodatkom sočiva. V Nemčiji so pričeli izdelovati novo vrsto hrenovk, ki vsebujejo 42% mesa, 3% krompirjeve moke in 55% nasekljanega sočiva. Te hrenovke so prav okusne in ker je potrošništvo po njih zelo vroče, jih zaenkrat oddajajo samo kuhinjam v oboro-

ževalni industriji in v delavskih taboriščih. Dobe se na karte, toda v dvojni količini kakor običajne hrenovke.

— Z električno žico kriti bankovci. Pod gorjim naslovom prinaša »Süddeutsche« zanimivo beležko, ki se nanaša na zakonski predlog, predložen ameriškemu kongresu, glede uporabe srebra, ki služi kritju denarnega obkopa. Predlog gre za tem, da se razveljavi zakonska določila, po kateri mora biti kritveno srebro v posesti zakladnega urada, in nadomesti z novo določbo, po kateri mora biti to srebro le pod kontrolo zakladnega urada. Ta predlog je na prvi pogled zelo nenavaden. Dejansko stanje je v resnici naslednje: Zakladni urad je imel leta 1939 13 milijarde unč srebra, od katerih je bilo 800.000 unč v kovancih, 13 milijone unč je bilo šuljo kot kritje obkopa bankovcev (certifikatov na srebro), 12 milijarde unč srebra, ki ni služilo kritju, pa je Zakladni urad že v teku lanskega leta odstopil po večini elektrarniški industriji za elektrotehnične vrste. Ker zakladni urad srebra ne sme prodati, je to srebro posodil industriji pod pogojem, da se sme uporabiti le v take vrste, da se pozneje srebro lahko zopet nadomesti z bakrom in vrne zakladnemu uradu. Do te transakcije je prišlo zaradi tega, ker Združenim državam primanjkuje bakra. Ker se je v teku vojne ameriška proizvodnja srebra zmanjšala (še leta 1942 za 30%) in nadalje nazaduje in ker na drugi strani ni na razpolago dovolj bakra, namerava zakladni urad način posojanja srebra razširiti tudi na onih 13 milijarde unč, ki so v tresorjih zakladnega urada kot kritje bankovcev. Zato naj se spremeni zakon, po katerem naj zadostuje, da ima zakladni urad kontrol nad tem srebrom in ni treba, da bi bilo srebro v posesti zakladnega urada. Ker je verjetno, da bo kongres predlog osvojil, bo v dohodnem času nastopilo stanje, v katerem obkopi certifikatov na srebro ne bo več krit s srebrom, v tresorjih zakladnega urada, temveč s srebrom žico v raznih elektrarniških napravah.

— Iz spodnještajerskega trgovskega registra. v mariborskem trgovskem registru je bila vpisana tvrdka »Sana«, industrijske in trgovinske družba, tvornica bonbonov Herzl & Müller. No-

va tvrdka je nastala ob likvidaciji doodanjanje tvrdke »Sana« industrijske in trgovinske družbe z o. z. v Mariboru. Novo tvrdko zastopa samo družbenik Viktor Herzl, osebo jamčeta družbenika pa je Margareta Müller.

Zlate rezerve južnoameriških držav naraščajo. Ker Zedinjene države ne morejo v enaki meri dobavljati Južni Ameriki industrijskih izdelkov, kakor bi to ustrezalo uvozu blaga iz Južne Amerike, imajo države Južne Amerike v prometu z Zedinjenimi državami pa večini vsake aktivne trgovinske bilance, katerih saldo morajo Zedinjene države pokriti z oddajo zlata. Zlate in devizne rezerve južnoameriških držav, ki so znašale ob koncu leta 1940. 775 milijonov dolarjev, so že ob koncu marca lanskega leta narasle na 1500 milijonov dolarjev, od tedaj pa se nadalje dvigajo. Zlate rezerve Zedinjenih držav so do novembra 1941. znatno narasle, od tedanjega najvišjega stanja 22.793 milijonov dolarjev pa so že nazadovale za 400 milijonov dolarjev. Poleg tega so razne države, med njimi nevttralne države v Evropi, pretvorili svoja dolžna dobrotstva v zlato, ki je deloma blokirano v Ameriki. Tako je skupna vsota zlata, ki se vodi v Zedinjenih državah na račun inozemstve narasla na 3 milijarde dolarjev in je s tem dosegla rekordno stanje. Navzile temu pa delo zlate rezerve inozemstva v dolarjih nadalje naraščajo in imajo tuje notranje banke pri ameriškimi rezervnih bankah že dobroimetje v višini 1082 milijonov dolarjev, ki ga lahko pretvorijo v zlato na breme zlatih rezerv Zedinjenih držav.

KRIŽANKA

	1	2	3		4	5	
6		7			8		9
10	11		12	13		14	
15		16			17		
		18					
19	20				21	22	
23			24	25		26	
		27		28	29		
30				31			
32		33		34		35	
36	37		38	39		40	
41					42		
		43		44			
45					46		

Vodoravno: 1. slovenski pesnik, kritik, est, 7. veznik, ki izraža pogoj, 8. romanski spolk, 10. nikalica, 12. močan svet, 14. znak za prvo, 15. ptica, ki se počuti v vodi najbolje, 17. kovani izdelek, 18. možko ime, 19. nor (hrv.), 21. zmikav, 23. veznik, 24. žensko ime v tuji obliki, 26. vzklík, ki požene konja, 27. okrajšava pred imeni svetnikov, 28. japonska dolžinska mera, 30. šahovski izraz, 31. glavni števnik, 33. predlog, 34. veznik in spodbujevalni medmet, 36. zlato (franc.), 38. železov hidroksid, 40. medmet in predlog, tudi znak za prvo, 41. možko ime in razdobje, 42. govedo, 43. žensko ime in gora na Kreti, 45. geometrični lik, 46. manjša gora.

Navpično: 2. kratka za »časovno«, 3. grben v triglavskem pogorju, vrsta žita, 4. proga, 5. znak za lahko prvo, 6. novejši slovenski pisatelj, 9. dva slovenska pisatelja, starejši tudi pesnik in reformator naše kritike, 11. latinski osebni zaimk, 13. možko ime, 14. kazalni zaimk, 16. kratka planinskega društva, 17. majhen sesalec, ki živi v zemlji, 20. francoski spolk in števnik, 22. vzklík, 24. početnik, duševni oče, 25. žensko ime, 27. plov, 29. starinski veznik, tudi beseda, ki pomeni skoraj izključno v sestavljenkah »tudi«, »drugačn«, 32. stopinja, 35. ptica, ki živi posebnost nad morjem, 37. grška črka, 39. žid, 40. kakor 34. vodoravno, 43. vas pri Ljubljani, 44. vzklík.

Rešitev križanke 2. septembra.

Vodoravno: 2. puran, 6. Re, 8. Ta (ital), 9. ata, 11. ul, 12. go, 13. še, 14. gura, 17. ri, 18. oba, 19. p. t. (pleno titulo), 22. okras, 23. čok, 24. ala.

Navpično: 1. Gregorčič, 3. Una, 4. aga, 5. Palestina, 7. eva, 8. tuš, 10. Trubar, 15. ro, 16. da, 20. pok, 21. osa.

Dotrpel je 5. t. m. v 74. letu starosti naš ljubljani oče, stari oče, brat, stric, svak in tast, gospodar

IVAN CIMPERMAN

ZELEZNICAR V POKOJU

K večnemu počitku ga bomo spremili v torek, dne 7. septembra 1943 ob 5. uri popoldne iz kapelice sv. Jožefa na Zalah na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Iška vas, Zagreb, Cleveland, 5. XI. 1943.

Zaljujoče rodbine CIMPERMAN-JAPELJ in sorodniki

podrlo! Daj, priveži ta čas jeguljo na kako vejo!« je nasvetoval Carmaux.

Aristoholija, oropana korenin, se je počasi ulegla na vodo. Črnc in Carmaux sta zahajala deblo in se prišla za veje. Nekajkrat sta sunila z nogami, pa je spлав zdrl po vodi.

Ko je medved začel pljuskanje, je pobegnil v gozd. »Vidiš, prijatelj, kako strahopeten je tvoj divji kosmatinec?« »Če le ni zvijača?« »Nu, ko ga drugič srečam, mu korenito izprham kožuh!«

Zdaj sta zadela ob breg, Carmaux je vzel svojo palico, vrgel ribo bobnarico preko rame in krenil proti gozdu, črnc pa za njim.

Vendar je le zelo previdno stopal dalje. Čeprav je bil pogumen, je ga kaj malo mikalo, da bi še enkrat pogledal baribalu iz očij očij.

»Nikar mu ne zaupajva, prijatelj! Morda že opreza po naju!«

Tedaj se je razlegel tako čuden krik, da je Carmaux odnevel. Iz grmovja je prihajal malone človeški glas, ki je spet in spet vpil: »Dum... ka... du! Dum... ka... du!«

»To so Indijanci!« je v grozi zaklical. »Kaj ne, to je bojni krik ljudžerov?«

Črnc se je zasmejal. »Kaj še! To je bo-tavro-mokoko!« Prekrasna pečenka za nas, še mnogo boljše od ribe bobnarice! Stopiva pojmo! Pojdi z menoj!«

Čudni glasovi so prihajali iz ponedelro-čevega grmovja. Črnc je legel na tla in se jel tiho kakor kača plaziti v tisto stran, čeprav je ptičjevo nenehno vpitje preglušalo šest suhega lista. Ko je prišel do grma,

je pazljivo pogledal skozi vejevje, vzdgnil svojo sulicasto palico in jo spretno zagnal naprej.

Vpitle je takoj utihnilo. »Evo ga!« je zaklical Moko, ki se je bil naglo vzdignil s tal in skočil v grmovje.

»Bogme, težji je, nego sem mislil!« Ujeta žival je bila dva čevlja visoka; imela je črnorjav prago pravega črca, rumen, oster kljun in široko odprto oči.

»Kakšen lep ptič!« je vzdignil Carmaux. »In kako okusen!« je Moko dodal, »čeprav se preživlja z ribami!« Pa tudi z majhnimi ptički, ki jih golta kar cele!«

Mahoma pa je Carmaux odskočil. »Kaj pa je?« je vprašal črnc. »Zadelo se mi je, da vidim v hosti medveda!«

»Kaj nisi rekel, da mu izprhaš kožuh?« »Danes ne, drugič!«

Pograbila sta ptiča in stekla, kar so ju nesle noge. Vsa upehana in zasopla sta nazadnje dospela v taborišče.

»Ali vaju kdo zasleduje?« je vznemirjeno vprašal Črni gusar, ki je bil ob njunem prihodu poskočil in zgrabil za bodalo. Ko sta mu povedala, kako in kaj, se je spet pomiril.

»Preden se mrcina prikaže, imamo še dovolj časa za jed!« je dejal.

Kmalu je veselo zagorel ogenj. Carmaux je prerezal ribo bobnarico, nataknil velik kos na zeleno palico in ga jel počasi obračati, da bi se lepo opeklo.

Čez dvajset minut so se vsi štirje brodo-lomci mastili s slastno pečenko.

»Ker se medved ne pokaže, lahko gremo mirno spat!« je menil kapitan. »Kdo prevzame prvo polovico nočne straže?«

Ljudje železnih živcev

V vseh časih so živeli hrabri in odločni ljudje. Med izredno hrabre ljudi spadajo nedvomno tisti, ki se v primeru bolezni ali nesreče pri polni zavesti sami operirajo, ki torej prenašajo najhujše bolečine, režejo lastno meso, gledajo lastno kri, drobovje in kosti. Takji ljudje morajo pač imeti močne živce, delati morajo hitro in precizno, da se njihove žile itak hude bolečine ne povečajo ali da ne postanejo rane, zadane z operacijo, smrtno. Dr. J. Steudel piše v »Klinični reviji« o primerih operacij, ki so jih napravili bolniki ali ponesrečenci sami na sebi. Iz poročila je razvidno, da se tudi lajki v poodnih primerih ne ustrašijo operacij na lastnem telesu in si cer le takih, ko postanejo bolečine neznošne in ko je izključena vsaka druga možnost, da bi kdorkoli priskočil na pomoč.

Znan je primer kovača Jeana de Dootsa iz Amsterdama, ki si je leta 1651 sam operiral mehur in odstranil iz svojega telesa kamen v velikosti gosjega jajca. Operacijo je napravil na sebi po treh brezuspešnih poskusih »kamenitega krojača«, kakor so nazivali zdravnik, ki ga je zdrvil in preizkušal na bolnem kovaču svoje dvomljivo kirurško znanje. Tudi med najprimitivnejšimi narodi so bili primeri, da so ljudje operirali sami sebe, ter pokazali pri tem veliko hladnokrvnost in presenetljivo znanje. Tudi zdaj se zlasti med raziskovalci večkrat pripeti, da sežejo v silo po operacijskih instrumentih, da si odrežejo zmernjene prste na nogi ali izdero zobe.

Tudi zdravniki sami se večkrat operirajo. Znano je, da so zdravniki pri tem ko je bil odkrit kokain kot sredstvo anestezijske večkrat poskusili samomore, da bi na lastnem telesu preizkusili učinek kokaina, ki jim je poidele dele telesa omrtvilo. V proučevanju lokalne anestezije je znani kirurg Reclus leta 1890 operiral samega sebe in si odstrani iz desnega kazalca gnojno kost. Lumbalne anestezije se je prvi poslužil rumunski kirurg Fzaicou. Leta 1909. se je sede operiral in uporabil za omrtvičenje mešanico stova in strihnina. Pozneje so bile take operacije pogoste z lokalno ali lumbalno anestezijo. Veliko vrednost zdravniške spretnosti na lastnem telesu sta pokazala znana kirurga Ludloff in Meringas. Oba sta si naravnala izpah-njeni roki, še preden sta prispela v ambulan-co.

Strela zatemnila pol švedske

V ponedeljek teden je divjala na šved-skem silna nevihta, med katero je tudi močno treskalo. Proti večeru je strela zatemnila pol švedske. Nastal je namreč kratek stik, tako da je ostal ves severni del švedske brez električnega toka. Radijski naročniki so sedeli precej časa pri molčečih aparatih, kinematografi so pa morali preložiti predstave, ker so ugasmile v njih luči.

Koliko jezikov govore ljudje na vsem svetu

Neka mlada švedinja se je pripravljala na promocijo in zastavila si je vprašanje, koliko jezikov govore ljudje na zemlji. Morala je v prvi vrsti znanstveno dognati, kaj je samostojen jezik in kaj samo narečje. Prišla je do zaključka, da govori človeštvo okrog 3.000 jezikov. V Evropi do Urala govore ljudje 53 jezikov. Med vsemi knjižnimi na svetu je doživelo sveto pismo največ prevodov. Prevredeno je namreč približno v 1.000 jezikov.

1 kg težka toča

Zrna toče so navadno velika kakor grašek, le v redkih primerih pada na zemljo zelo debela toča, ki njena zrna tehtajo 200 do 1.000 gramov. Še redkejši so primeri, da padajo na zemljo po 5 ali po 100 kg težka zrna toče. Takji primeri so bili znanstveno ugotovljeni. Gre za cele kose ledu, ki je tako mrzel, da zmrznejo človeku prsti, če se ga dotakne.

Bogat siromak

V Budimpešti je umrl oni dan v delavski naselbin Stepan Lingur, star 75 let. Vsi so ga smatrali za siromaka in radi so ga podpirali. Po smrti so pa našli pod stopnicami hiše, kjer je stanoval večji zavitek, v njem pa celo premoženje. Lingur je imel nad 1.000.000 pengő. V hiši, kjer je stanoval, je vodil zakonito kavar